

DIRVA

THE FIELD
Nr. 69
Rugsėjis-Sep. 11, 1958
Cleveland, Ohio

Lietuvoje visi tikisi sulauksią permainų

PRIEŠ PORĄ SAVAICIŲ I VAK. VOKIETIJĄ IS LIETUVOS ATVYKĘS ŽEMAITIS PASAKOJA APIE DABARTINĮ GYVENIMĄ OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Prieš karą žemaitijoje turėjau pažangų 20 ha. ūkį, kuriame laimingai gyvenau su savo šeima. 1941 metais nuo bolševikų iš Lietuvos repatrijavom į Vokietiją, kur, karui prasidėjus, patekau Wehrmanchtan, o baigiantis Čekoslovakijoje papuoliau rusų belaisvėn. Varganą belaisvio dalį daugiausiai nešiau Taškente. 1945 metais vasarą iš tos belaisvės grįžau Lietuvon ir kibau į darbą vakarų žemaitijos miestuose, o taip pat Kaune, Vilniuje ir kt. Į savo gražų ūkį grįžti jau nebegalėjau...

Baisieji metai

1946-47-48 metai Lietuvoje buvo sunkiausi, nes tada ten vyko kaip ir pilietinis karas su partizanais, priverstinis ūkininkų varymas ir kolūkių, gyventojų masinės deportacijos į Sibirą ir visokia kitokia maišatis, kurioje daugiausiai nukentėjo niekto nekalti ūkininkai. Mat, prie idėjinų kovotojų už Lietuvos laisvę — partizanų buvo nemaža prisilapė ar net jų vardų veikė ir įvairūs kriminalistiniai elementai, susidėdę iš lietuvių bei kitataučių avantūristų. Sovietinė Lietuvos valdžia samoninėai juos visus pakrikštino "banditų" vardu ir likvidavimui nebavo savanorių "liaudies gynėjų", vietos žmonių vadinamus "istriebėliais, stribais" ir pan.

Tu "stribo" eilėms tuoiau sulindo įvairūs tipeliai. bendradarbiavę su cėstau ar šiaip "vilka", avin kailiuose", kurie yra patį didžiausia tautos nelaimė bei gėda, nes jiems nieko nėra šventa ir jie savo kailius keičia našų savas asmenines aistras ir išskaičiavimus, kitu savo tautiečių kraujo bei vargu saskaiton. Didėsnieji iš tokių "vilku" sušlėdo ir pelningas tarnybas ar pan. ir už gardesnę "košės lėkštę" parduoda ar išduoda viską. Buvo daugybė atsitikimų, kad "stribai", neva ieškodami pas ūkininkus "banditų", tuos ūkininkus tiesiog apilėšdavo, rade ką vertesnio, o pėdomas paslėpti. neretai juos ir išduodavo. Gė ūkininkai buvo visiškai beiečiai pasipriešinti tiek "banditams", tiek "stribams".

Užtekėdavo mažiausio, kad ir anoniminio skundo, esą tas ir kitas ūkininkas pamaitino "banditus", ar net tik itarimo, ir tokius ūkininkus be jokiu tardymu bei ceremonijų tuoiau deportuodavo su visomis šeimomis į rytus. Taip pat tada tremdavo ir tuos ūkininkus, kurie sabotavo ėjimą į kolchozus ar prasitardavo prieš esama tvarką.

Tai buvo patvys baisieji metai Lietuvoje, pareikalavę daug tūkstančių gyvybių aktyvioje kovoje (aiškiai beviltiškoje!) su sovietiniu režimu. Ir dabar yra nesuprantama, kodėl ta beviltiška kova kai kurie lietuvių sluoksniai kurstė, o ne priešinosi. Na, bet tai jau ateities bešališkų teismų reikalas. kaip ir natraukimas atsakomybėn minėtu "vilku, avin kailiuose". Juk ir vokišku nacių "vilka" nesitikėjo, kad jiems teks atsakviti už savo neįmoniskumus, o gi visame pokariname laike, pradedant garsiuoju Nuernbergo teismu, jie V. Vokietijoje dabar vis traukiami teismo atsakomybėn ir nubaudžiami neretai skaudžiausiomis bausmėmis. Šitą gerai turėtų

įsidėmėti ir lietuviškieji "vilka, avin kailiuose"...

Gyvenimas kolchozuose

Visi Lietuvos ūkininkai dabar jau yra suvaryti į kolūkius bei "sovchozus". Giliausį vargą neša, ypač nederlingų žemių kolūkininkai. Už priverstinus darbdinius iš kolūkio jie gauna nuo pusės iki 3 kg. grūdų ir nuo pusės iki 8 rublių atlyginimo. Vidutinė 1 centnerio (50 kg.) grūdų kaina yra 100 rb.

Darbdinių kolūkiuose per metus dirbantysis sudaro irgi įvairiai: nuo 250 iki 350. Iš tų uždarbių veik njekas negalėtų pragyventi, ypač nederlingose žemėse. Visa laimė, kad kolūkiečiams yra leidžiama naudotis 60 aru (0,6 ha.) žemės saviems reikalsams. Į tu 0,6 ha. sklypeliu naudojiama kolūkiečiai sudeda visą savo ūkiška patyrimą bei energiją ir išsiaugina 1 karve su 1 prieaugliu, 1 avi, kiauliu, vištu, o taip pat galimai daugiau daržovių ir kt. Nuomos už ta 0,6 ha. sklypelį kolūkiui mokama apie 250 rb. per metus, nes duoklės natūra jau panaikinta. Pastaroju metu kolūkiai siūlo papildomus sklypelius po 0,5 ha. už metinę nuoma. išauginti jiems ca 100 kg. bekona. Kurio vertė rinkoje yra apie 1200 rb. Tai jau labai brangi nuoma. ir į ta biziaina kolūkiečiai tik tenai, kur labai gera žemė.

Derliai kolūkiuose yra nena-prastai žemi dėl šiu priežasčių: a) kolūkiečiai nėra suinteresuoti, nes jų darbo rezultatai nu-eina valdžiai ir kolūkio administracijai, ir tik maži likučiai tenka jiems patiems, ypač blogose žemėse;

b) agrotechninė kolūkio darba tvarko įvairūs nemokšos bei prapogandistai partiečiai pagal šablonus, kurie visai netinka taip įvairiai Lietuvos dirvai: pav.

daugelyje kolūkių suariama dirvos traktoriais taip giliai, užverčiant esamus nusausinimo griovius, kad išverčiama paviršius "negyva žemė", kurioje ilgai niekas neauga, o jei ir augtų, tai prigertų nuo gausumo podirvio vandens; paniekintieji seni prietyrę ūkininkai dėl to tik prunkščia į delnus...

c) iš prityrusių Lietuvos ūkininkų atimta kūrybinė iniciatyva bei akstinas atlikti kolūkyje darbus, kaip jų ilgametis patyrimas diktuoja dirbti taip įvairuojančiose Lietuvos žemėse.

Kiek geresni derliai bei dirbančiųjų pragyvenimo sąlygos "sovchozuose", tai yra valstybinuose ūkiuose, kurie daugumoje įkurti buv. dvarų ar kitose geresnėse žemėse. Ten, kaip ir įmonėse, dirbantieji gauna atlyginimą už savo darbą grynais pinigais, todėl nėra taip priklausomi nuo blogų derlių, kaip kad kolūkiuose. Šalia to, kiekviena jų šeima dar gauna 0,15 ha. žemės naudoti saviems reikalsams. Pastaroju metu vis daugiau kolūkių verčiama valstybiniais ūkiais ir dėlto kiek gerėja varganas lietuviškų baudžiauninkų gyvenimas, kurie daugumoje dar vis gyvena baigiančiuose be remontų grūti buv. savų ūkių trobesiuose, nes jų remontas varžomas, o naujos kolūkių patalpos tik retai kar pastatytos ir primena senovės kaimus su "ūlytėlėmis".

Juodoji rinka klesti

Ypač blogų žemių kolūkiečiams trūksta visko: ir maisto ir drabužių ir apavo ir vaistų, todėl jie yra priversti "kombinuoti". Vien rusais apgyvendintoje Karaliaučiaus srityje yra perfeklius pašarų, todėl saviems gyvuliams iš ten jie jų parsigabena. Bet ir tai, pavasariais nemaža kolūkiečių gyvulių išstima badu dėl pašarų stokos. Kombinuoti ir su "samagonu" ir visokiems kitiems būdais, kad tik susidarius sau ir šeimai pragyvenimo minimuma, kurio dauguma kolūkių jiems nesusugeba duoti.

Kas nori bent kiek gyventi, turi labai daug dirbti ir "kombinuoti", rizikuojant už tai nemažomis bausmėmis. Tokiose tar varganais (Perkelta į 3 psl.)

Toronto pramonės ir ūkio parodoj lietuvių skyrius

Tradicinė Kanados pramonės ir ūkio paroda vykstanti kas metais rugpjūčio pabaigoje — rugsėjo pradžioje ir trunkanti apie 2 savaites, savo didumu užima pirmąją vietą pasauly. Per tą laiką ją aplanko apie 3 milijonai lankytojų. Nuo paprastųjų namų apyvokos dirbinių iki moderniausių mašinų bei kitų patobulinimų ir įrengimų yra šioje parodoje.

Tarp daugelio įvairiausių eksponatų, lankant karalienės Elzbiotos pastatą yra kukliai įrengtas ir lietuvių skyrius.

Praeivui tuojau pat metasi į akis fone didelis Lietuvos žemėlapis su Vilniaus ir Kauno miestais. Salimai tautiniai rūbai, įvairūs audiniai ir medžio drožiniai. Prieky matome lietuvišką koplytėlę ir gintaro dirbinių. Pozantiškas ir patrauklus J. Dagio medžio drožinys "Pabėgėliai". Ten pat visą parodos laiką budi lietuviškas, duoda besiojantiems paaikškinimų ir dalina anglų kalba išleista 4 psl. leidinėli.

Tame leidinėlyje trumpai nusakyta Lietuva, jos praeitis, kultūra ir paskutinio karo jai padarytoji skriauda, kuri beldžiasi į pasaulio žmonių sąžinę ir laukia skubaus ir teisingo atitaisy-mo.

Lietuvių skyreli savo kūriniiais — darbais parėmė: K. Abromaitis, V. Bričkus, J. Dagys, K. Grudinskas, D. Meilutė, A. Tamošaitienė, J. Vainauskas, A. Veselkienė ir kt.

Ypatinai didžios pagarbos nusilėnė šio skyrelio rengėjas — šatrijos Tunto vvr. skaučis būrelis, kuris į savo kuklia kasa tulkė, kaip beįmanvdamos, lėšas, kad savo taip oru su sumanvna įgyvendintu. Mūsų skautės, kurios įausdamos savo širdv didžia tėvynės meile ir pasiliksusiū mūsu broliū ir sesiū bėlsa. Šiuo išrašu prisidėjo prie mūsų laisvės bylos kėlimo laisvajame pasaulyje ieškodamos laisvės tūkai naujų draugu.

P. V.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

SICLO RENGTI PABALTIEČIŲ KULTURINES SAVAITES

Pirmame savo posėdyje Canberros apyl. valdyba pasiūlė Centro Valdybai, kad toji, pakviestadama estus, prisidėtų prie latvių bendruomenės kasmet vis kitoje vietoje ruošiamų kultūrinių savaitių, tuo būdu jas paverčiant visu pabaltiečių kultūrinėmis savaitėmis. Dar nevelu būtų pradėti ruošti ateinančių Kalėdų metu ruošiamai toliai šventei Brisbane.

Brisbane nėra dar buvę jokių mūsų suvažiavimų, todėl ten būtų tinkama proga ir vieta ir lietuviškųjų organizacijų suvažiavimams. Galėtų taip pat ir lietuviai skautai ruošti bendrai pabaltiečių skautų stovyklai Brisbane apylinkėje.

Canberros lietuviai tiki, kad pirmoji Pabaltiečių kultūrinė savaitė Brisbane būtų labai sėkminga.

J. N.

POPEZIAUS RINKIMŲ SISTEMA

Tuo metu, kai kitose kolonijose lietuvių varžosi dėl valdžios, Canberroje per paskutinius rinkimus stigo kandidatų į apylinkės naują valdybą, nes visi atsakinėjo. Humoristai net buvo pasiūlę importuoti jų iš Melbour-

Solistė Prudencija Bičkienė Italijoje po Toscos operos spektaklio, kuriame ji dainavo pagrindinę tos operos rolę. Apie jos pasisėkimą plačiau buvo minėta praeitame Dirvos numery.

GOEBBELSO MOKINIAI DIRBA Radijo propagandos karas Vid. Rytuose

1958 m. balandžio 26 d. Vid. Rytuose pasigirdo nauja radijo stotis. "Irako balsas" pradėjo kasdien transliuoti neapykantos pilnus, iškraipytus pranešimus, skatinančius nuverstį karalių Faisalą ir premjerą Nuri-es-Said. Liepos 13 d. įvyko kruvinas pūčas Bagdade, o dešimčia dienų vėliau, liepos 23 d., "Irako balsas" nutraukė transliacijas, nes "siųstuvo uždavinys jau įvykdytas".

Prasidėjus riaušėms Libane, gegužės 16 d. pradėjo veikti "Laisvojo Libano radijas". Birželio 7 d. pirmą kartą pasigirdo "Kurdistano balsas", o liepos 20 d. įvyko "Laisvosios jordaniečių tautos balso" premjera. Visi šie siųstuvai, skatiną terorą, neramumus ir žudynes visuose Vid. Rytuose, ir Afrikoje, stovi Jungt. Arabų Respublikos teritorijoje. Juos dirguoja Kairo propagandos ministerija. Prieš Libaną, Iraką ir Jordaną nukreipti siųstuvai yra įrengti netoli Damas-ko, kiti — Egipto žemėje.

Vakaruose visą laiką buvo pusiausvyra tarp spausdinto žodžio ir radijo programų. Anosė Azijos ir Afrikos srityse, į kurias Nasserio propaganda apeliuoja, radijo propaganda yra žymiai reikšmingesnė dėlto, kad tų sričių gyventojai yra 80-90% analfabetai. Jie negali nei skaityti, nei rašyti, tačiau jie gali girdėti.

Kam teko paskutiniųjų mėnesių bėgyje keliauti per arabų valstybes — galėjo ten kiekviename žingsnyje pastebėti radijo visagalybę ir visur esimą. Tarp Beiruto ir Adeno, tarp Amano ir Kuveito, ten nerasi nė vienos arabų kavinės, nė vieno kaimo, nė vienos nomadų poilsiaavimo vietos, net jokio taksi, kuriame nebūtų imontuotas radijo priimtuvas, išstisimos valandomis be sustojimo rėkias Kairo paruoštas programas.

Šios programos, kurioms Kairas panaudoja eile buv. nacių vadų ir laikraštinių, yra neitiktinai primityvios, pilnos atviru melu, kurie tačiau naivia arabu publika nesunkiai sukursto. Taip pvz. "Laisvosios jordaniečių tautos balsas" skatino nužudyti karalių Huseiną, kairio buvo nužudytas jo mūshrolis Faisalas. "Klausyk, Huseinai, mūsų tauta džiaugiasi Faisalo, Abdul Ilaho ir Nuri-es-Saido mirtimi. Ir mes nekelsime iokiu gedulo vėliau, kai tave išties toks pat likimas".

Suklastotos žinios, kurios gaminamos tuo nacių metodu, kuri naudoja trečiojo reicho stoties, skleidžia nuolatinę pergalių nuod.

taiką, kuri įtikina arabus, jog Nasseris esąs nenugalimas. Pvz., pačiame Vid. Rytų krizės įkaršty buvo skleidžiami šiai "žinių tarnybos" rūšiai būdingi pranešimai:

- anglai jau galutinai pasiruošę samokslui karalių Faruką vėl pasodinti Egipto sostan;
- amerikiečiai ruošiasi atominių bombų bandymams Turkijoje, tuo grasindami visų arabų gyvybėms.

Britų parašiutininkai, išlaipinti Ammane, susitiko su arabų legiono kariais ir pasakojo jiems, jog jie jau esą dalyvavę Suezio kanalo ekspedicijoje 1956 m. Arabai netikėdami purtė galvas ir kalbėjo, jog tai nesąjmonama, nes visos britų ekspedicinės dalys tuo metu buvusios sunaikintos. "Mes žinom tai labai gerai, nes buvo pranešta per radiją".

Iš tikrųjų tada Egipto propaganda skelbė, jog egiptiečių kariuomenė visą laiką laiminti ir britus su prancūzais lengvai išstūmusi. Nasseris niekada nepamėnėjo savo karinių pralaimėjimų ir neprisipažino, jog išsigelbėjo tik amerikiečių diplomatinio įsikišimo dėka. Todėl sufanatizuotos arabų minios šiandien yra įsitikinusios Egipto diktatoriaus nenugalimumu. Ir labai lo-giška, jei Kairo radijas paskutiniuosios krizės metu šūkavo: "Na, tik palaukit, amerikiečiai! Ir jus egiptiečiai lygiai taip pat sumuš, kaip sumušė anglus ir prancūzus".

Legalios ir nelegalios radijo stotys iš Jungt. Arabų Respublikos per savaitę perduoda apie 500 valandų programos. Tos programos ir sudaro stiprių netiesioginės agresijos ginklą Vid. Rytų neramumams.

Prie jų dar reikia priskaičiuoti apie 130 valandų per savaitę iš Rytų bloko. Pati Maskva perduoda 64 valandas arabų kalba iš Maskvos, o sovietinė Vokietijos zona — 30 valandų. Sirijos komunistų vadai, šiuo metu sėdis Pragoje, tas programas koordinuoja.

Vakaru gynyba prieš šia radijo agresiją susiduria su visa eile sunkumų. Pirmiausia, 185 valandų arabų kalba, iš jų 79 val. "Amerikos balso" programu, rodo žymų kiekybinį atsilikimą nuo Maskvos ir Kairo radijo transliacijų. Dar svarbesni yra teror akta, kliudą jas klausyti. Pvz. Amane, nacionalistams įmetus bomba į vieną maurų kavinę, kurioje buvo dažniau klausoma Vakaru progerama, ne tik toje, bet ir daugely kitų kavinų "imperialistų programų" nustota klausyti.

Toliau, labai abejotina, ar tu žinių suredagavimas yra pritaikytas arabų mentalitetui. Atrodo, kad vien tik faktų registravimas ir perdavimas, kuriuo britų transliacijos tiek daug laimėjo vokiečių tarpe, analfabetams arabams nėra įkandamas. Tiesa,

pastaroju metu atsirado visa eilė nelegalių stočių, kurios turi didesnės įtakos, negu britų stotis Kipre. Jos aiškina, kiek ne-daug Nasseris yra padaręs socialiniam skurdui savo krašte likviduoti ir kad Egiptą šiandien valdo diktatūrinė klika.

Ir Izraelis pastaroju metu sustiprino radijo karą, įsijungdamas su programomis arabų kalba. Mažuose arabų miesteliuose ir pabėgėlių stovyklose (dideliuose miestuose, kaip Aleksandrijoje ir Kaire, Nasseris pastatė trukdytojus) šios programos turėjo tam tikro pasisekimo.

Šios programos dalys pasidarė tokios populiarios, kad kai kurios arabų stotys bando jas mėgždžioti. Tai reiškia, jog transliacijos iš Izraelio yra laimėjusios didele arabų auditoria. Bet ir jos, kaip ir britų programos, didžiaia dalimi susideda iš žinių be jokiu subjektyviu komentaru, kuriais persunktos Nasserio stočių transliacijos.

VISAM PASAULY

- Valst. sekr. Dulles spaudos konferencijoje paminėjo, jog JAV turinti naują projektą problemoms su komunistine Kinija spręsti. Pasitarimai greičiausiai prasidėsia tarp ambasadorių ir vyksia Varšuvoje. Juose busią bandoma tartis "labiau specifiku keliu, o ne abstrakčiomis bendrybėmis", ir busią bandoma įtikinti Kiniją, kad ji nenaudotų jėgos.

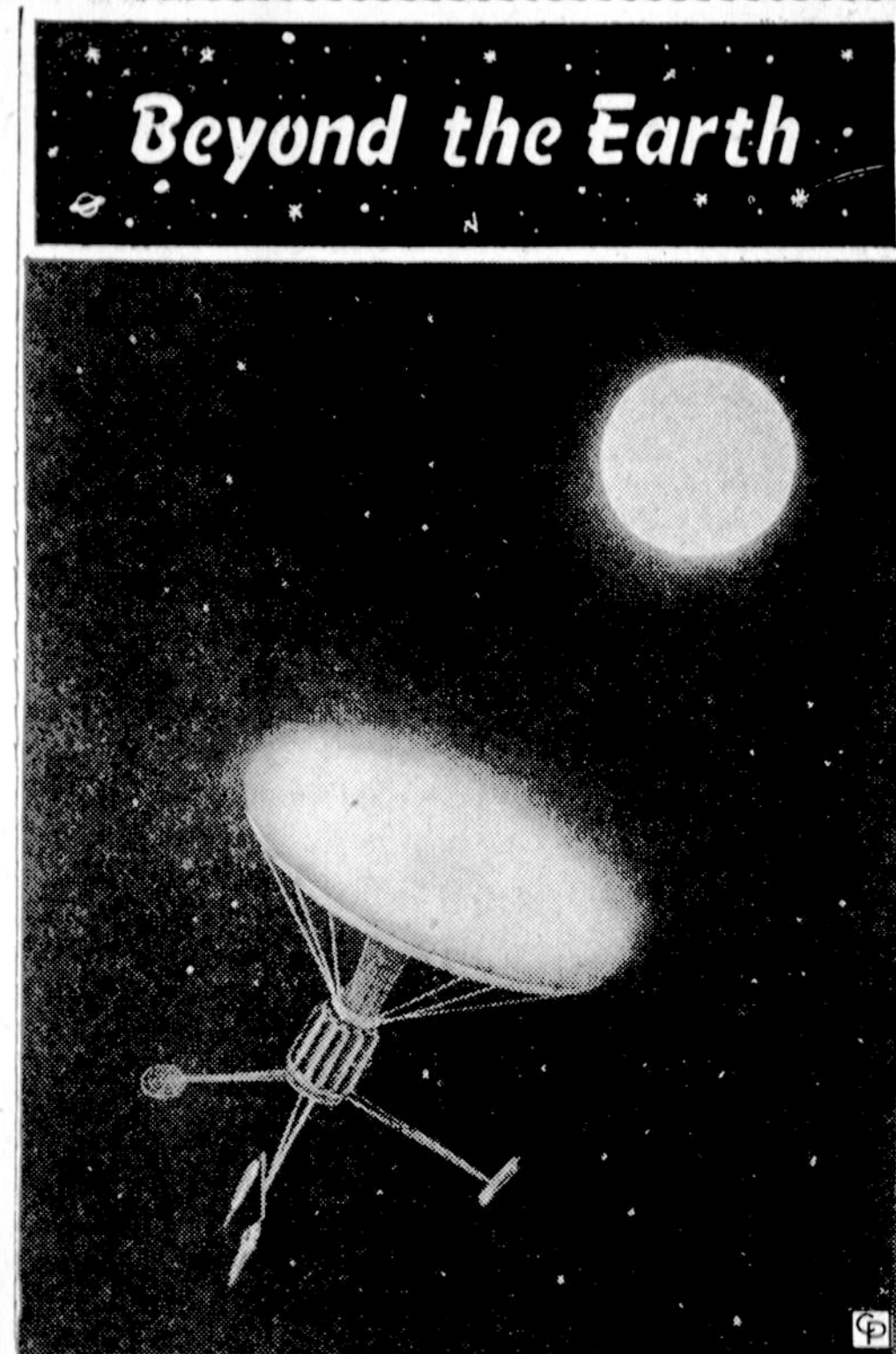
- Chruščiovas kreipėsi į prez. Eisenhowerį, reikalaujamas revizuoti JAV politiką Peipingo atžvilgiu; pripažinti komunistinės Kinijos vyriausybę ir nesikišti į Formozos sąsiaurio ginčą. Jis pareiškė, kad bet koki kariniai veiksmai prieš sovietinę Kiniją busią laikomi kariniais veiksmais prieš Sovietų Sąjungą, ir rusai esą pasiruošę "ginti abiejų valstybių saugumą".

- Popiežius Pijus XII paskelbė ekskomunikaciją visų Kinijos katalikų prelatų, kurie dalyvavo "progresyvių" vyskupų konferencijoje be Vatikano leidimo.

- Venecueloje nepasisekė naujas perversmas, kurį organizavo iš kariuomenės atleisti kari-ninkai. Streiku ir susirėmimų su policija metu žuvo 20 asmenų ir apie 100 buvo sužeista.

- JT gen. sekr. Hammarskjöld iš Jordano atvyko į Libaną. Jis bando suorganizuoti arabų "viršūnių konferenciją" savitarpio ginčams baigti. Pasitarimai Jordane eję gana sunkiai ir nesą patenkinamai.

- Arabų Lyga parinko Sudano užs. reik. min. Mahgoub savo kandidatu JT plenumo sesijos pirmininko postui, nustumdama į šalį Libano užs. reik. min. Malik, nes jis yra palankus Vakarams.

Vokiečių astrofizikų Dr. Ernest Stuhlinger ir Hermann Oberth suprojektuotas saulės energija varomas erdvės laivas. Saulės spinduliai, surinkti viršutiniame veidrodyje, nukreipiami į centrinį katilą, kur jie užvirina vandenį, reikalingą generatoriams vartyti, o pastarieji suka propelerius. Laivo modelis, sėkmingai išbandytas laboratorijoje, gali būti seniai ieškotas atsakymas perpetuum mobile problemai išspręsti.

DIRVA

THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Per dešimt praėjusių mėnesių mes labai dažnai čia kalbėjome vykdymo vajuus reikalais. Kalbėjome, kad tik skelbtų vaju prastume ir užsimotus Dirvos pertvarkymo darbus įvykdytume.

Vajus, kaip prieš savaitę pranešėme, laiku buvo įvykdytas. Ir dar su kaupu. Tai pati geriausia atestacija Dirvos bičiuliams ir talkininkams. Tai pats geriausias patvirtinimas, kad dauguma skaitytojų nori dažniau išsinaužinti ir lietuviško gyvenimo nuotraukomis iliustruotus Dirvos.

Vykdyto vajuus pasiekimas mums pačiu laiku atidarė duris naujiems darbams. Ir jie jau vykdomi. Naujasis Dirvos namas dabar pritaikomas redakcijos ir spaustuvių reikalams. Dar sunku pasakyti, kada mes jį persikelsime, bet greičiausiai tai bus padaryta iki spalio mėn. vidurio. Per tą laiką bus jau supirkti ir didžioji dalis reikalingų naujų mašinų. Tačiau iki naujų metų dar bus pakankamai laiko su jomis apsipirkti ir naujam darbui pasiruošti.

Kadangi naujai pirktasis namas yra didelis, tai mes ir nesistebime, kad jau kelių skaitytojų esam klausiti, argi tas visas patalpas Dirva ir užims. Kaip tik čia dabar ir yra gera proga apie tai pakalbėti.

Ne, Dirvai kol kas tu visu patalpų nereikės. Pagaliau, viena Dirva jau dar ir nepajėgė išlaikyti. Todėl frontinės krautuvių išnuomavome taip pat lietuviškai prekybai — Baltic Delicatessen.

Dirva įsikurs kieme esančiose patalpose, kurios spaustuvių ir redakcijos reikalams labai patogios. Taip pat Dirvos redakcijos ir administracijos reikalams jei prireiktų, dar yra rezervuoti du kambariai antrajam aukšte. Jie taip pat erdvūs ir šviesūs.

Naujojoje vietoje persikėlusioje Dirva bus pačiame lietuvių pagrindinių įstaigų centre. Už vieno namo yra lietuvių salė, čia pat bankas, bažnyčia, kitos lietuviškos krautuvių ir užiegos. Tai ir šio požiūriu niekas nebegalės sakyti, kad Dirva nuo kitų lietuviškų įstaigų atsisiskyrusi.

Keliais atvejais mes esame klausiti, kodėl ir laisvais, ar Dirva nuo ateinančių naujų metų jau eis tris kartus per savaitę?

Iš klausimą šiuo metu dar sunku atsakyti, nors pastangų ta kryptimi jau nemažai padaryta. Pirmiausia, mes norime gerai priprasti prie naujos spausdinimo technikos, kuri iš mūsų visų, Dirvoje dirbančių, pareikalauja nemažų pastangų. Po to mes norime, kad Dirva jau eity ne po šešius, bet po aštuonis puslapius. O atsimenant, kad nuo ateinančių metų pradžios mes daugelį rašinių esam pasiryžę rinkti kiek mažesniais raidėmis, taigi ir šiuo požiūriu skaitytojai su kiekvienu numeriu tuoj pajus gavę daugiau įvairaus skaitymo. Tris kartus Dirvos leidimas per savaitę yra labai tampriai surištas ir su laikraščio skaity-

tojų skaičiaus padidimu. Mes esam apskaičiavę, kad norint Dirvą leisti tris kartus per savaitę, mums būtina reikia surasti bent 500 naujų skaitytojų. Ir mes pilnai tikim, kad tai padarysim, bet mes pirmiausia norim Dirvą pradėti leisti nauja spausdinimo technika, kuri, manome, labai daug prisidės prie tų naujų skaitytojų suradimo.

Siems metams baigiantis, greičiausia dar lapkričio mėn. pabaigoje, mes išleisime savo skaitytojams specialų klausimų lapą. Jame bus ir klausimas, ar skaitytojai nori du kartus per savaitę einančios didesnės Dirvos, ar jie nori kiek mažesnės, bet jau tris kartus einančios. Iš tų atsakymų ir bus galima geriau susiorientuoti visų savo skaitytojų norą. Žinoma, mes būtume labai dėkingi, kad skaitytojai nevengtų taisyti klausimus jau ir dabar savo nuomonę pasakyti. Ji tikrai padėtų tuos rūpimus klausimus greičiau ir geriau išsiaiškinti.

DĖKOJAME DIRVOS RĖMĖJAMS

Dirvai paremti skaitytojai atsiuntė šias aukas:

Veitas B., Cleveland \$2.00
Balys A., Cleveland 2.00
Senkus V., Cleveland 1.00
Leimonas J., Chicago 2.00
Muidžiūnas V., Rochester 1.00
Jankauskas J., Cleveland 2.00
Stundžia K., St. Catharines 2.00
Barmus L., Chicago 2.00
Masulis B., Chicago 1.00
Montvidas J., Waterbury 2.00
Premeneckas M., Cleveland 6.00

Aukotojams tariame nuoširdų ačiū

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadienį ir sekmadienį ofisas uždarytas
šeštadienį, tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020

Namų WAIlbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)
VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Kas ir kur?

• Dr. Aldonas Nakutienė, gyv. Chicagoje, išlaikė Illinois valstybinius egzaminus ir įsigijo teisę verstis laisva gydytojos praktika. Ji yra veikli taut. organizacijų narė ir uoli Vilties ir Dirvos rėmėja.

• Dr. Laimutė Glemžienė su vyru Petru praleidusi porą savaičių Kanadoje, grįžo į Chicago ir vėl teikia patarnavimus gaušiams savo pacientams.

• Dail. Z. Kolba ir tėvas Jėzuitas Kubilius, Ramovės valdybos tartinami, planuoja įrengti prie Jėzuitų Namų (Jaunimo Centro) Karo Muzėjaus sodelio imitaciją.

• Dail. J. Pautienius, gyv. Chicagoje, pasitraukė iš Amerikos lietuvių Dailininkų Sąjungos, prieš porą metų kelių dailininkų ir jo paties iniciatyva įsteigto Chicagoje.

• Dr. Alvinas Šabanienė, žinomą ortopedininkę, išliko eismo nelaimė Chicagoje ties judriu Western ir 63-sios gatvių kampu. Į jos vyro Dr. J. Šabano vairuojamą automobilį didelį greitį įvažiavo Budraičio automobilis. Kurį laiką gydyti sužeistą galvą ligoninėje, Dr. Šabanienė baigia gydytis namie.

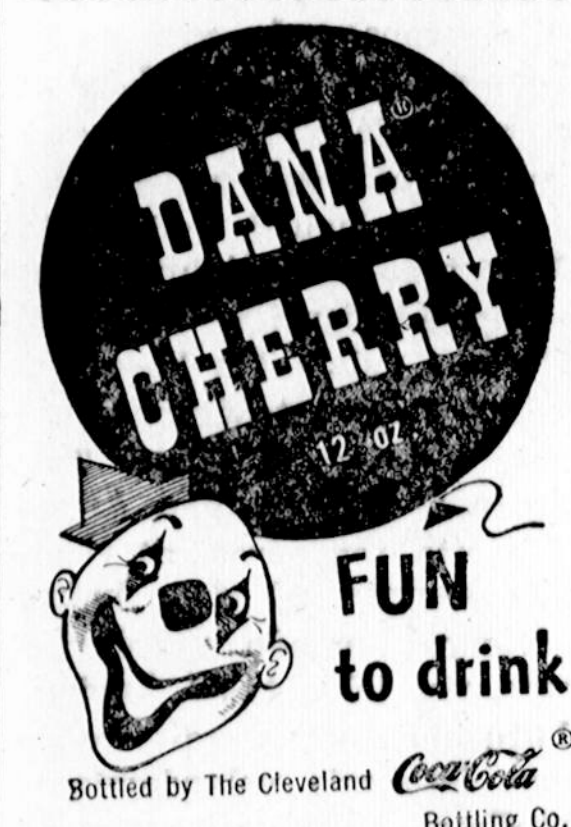
• Argentinoje esą 36,000 lietuvių. Vienok lietuviškos organizacijos, kurių ten yra 19, teipriklauso tik 5000 lietuvių.

• Demas ir Sofija Adomaičiai, iš Gary, Ind., persikėlė į Chicago ir dabar pasiekiami: 10717 So. Indiana Ave., Chicago 28, Ill. Telef. INTERocean 8-2654.

• Naująją Santaros centro valtybą sudaro: J. Lintakas — pirm., L. Narbutis ir A. Iljasevičius — vicepirm., Liškūnaitė — sekr. ir L. Smulkštys — išd.

• LITUANUS žurnalui remti v. u. s. prasidėjęs rugpjūčio 30, vyks per visą rugsėjo mėnesį. Vajų koordinuoja Centrinis Komitetas Clevelande, o jį praveda įvairių vietovių komitetai. Tokie komitetai yra Baltimorėje, Bostone, Chicagoje, Clevelande, Detroite, Hartforde, Los Angeles, New York, Philadelphiaj, Pittsburyje, Springfielde, Rochesterje, Washington, Worcesterje, St. Louis ir Paterson, N. J.

Malonu, kad vajuus pradžioje

AMERIKOS LIETUVIAI ir angliškųjų skolinių ŽODYNAS

Knyga, kurios visi laukė, bet abiausiai tai Valparaiso Universiteto ir kitų universitetų bei kolegijų buvusieji lietuvių studentai. Ji yra pirmoji knyga, kurioje plačiai aprašomos aukštosios mokyklos, lankytos senosios Amerikos lietuvių inteligentijos; aprašomi ir veikusieji tose mokyklose lietuvių kalbos kursai; aprašoma ir pati inteligentija. Be to, daug pasakytą apie tuometinės lietuvių spaudos kalbą, apie privatus ir parapines mokyklas, kuriose buvo dėstoma lietuvių kalba. Antroje knygos dalyje eina Angliškųjų skolinių žodynas, kuriame daug duodama gyvosios kalbos pavyzdžių, labai aiškiai parodanti šnekamąją Amerikos lietuvių kalbą. Knyga didelio formato, 366 psl., kietais viršeliais, gerame popieriuje, kainu tik \$5.00. Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

(77)

OMAHA, NEBR.

GRĮZO SKAUTAI

Giedrios nuotaikos ir patenkinti, nors tolimos kelionės ir kiek išvarginti, rugpjūčio 30 d. vakare grįžo iš Tautinės Stovyklos 27 Omahos skautai-tės į savo šeimas. Jų gera nuotaika ne be pagrindo. Grįžo jie daug ko patyrę ir išmokę, o vienas kitas apdovanotas, ar pakeltas į aukštesnį laipsnį. Reikia, jog mūsų kolonijos skautai-tės neleidžia velniako namuose, bet lavinosi ir tobulėjo, todėl ir jų skautiškas patyrimas bei sugebėjimai Tautinėje stovykloje buvo įvertinti ir atžymėti.

Daug pasišventimo, energijos ir darbo pareikalavo iš skautų vadovų ir Skautų Tėvų Rėmėjų Komiteto šios gana tolimos išvykos į Tautinę Stovyklą suorganizavimas. Iš Omahos į Highland, Mich., kur buvo įsikūrusi Tautinė Stovykla, apie 800 mylių. Tačiau nuoširdžiai ir sutartais dirbant, lengvai buvo nugalėtas šis atstumas.

Energingai ir sumaniai pasidarbavus Skautų Tėvų Rėmėjų Komitetui (J. Drukteinienė, V. Kazlauskienė ir V. Mackevičius) pavyko sukelti tiek lėšų, jog skautui-tei už kelionę į Tautinę Stovyklą ir atgal (viso apie 1600 mylių) teteko primokėti tik po \$5.00.

Dar daugiau skautiškajam labui teko aukotis skautų vadovams: Omahos skautų vietininkui J. Sakalui, draugininkei I. Lileikienei ir paskaitininkui St. Radžiūnui. Jie, nuskriausdami savo šeimas, savo jėgų metų atostogas praleido su savo jaunesniais broliais-sesėmis skautais Tautinėje Stovykloje, kad jiems ten giliau įskiepytų kilniuosius skautiškąsias idealus. Omahos skautų tūntininkė G. Kovaitė, negavusi iš savo darbinės atostogų, nepagalėjo nemažų išlaidų — sėdė į lėktuvą ir nuskrido bent savaitgalį į Tautinę Stovyklą, nuveždama savo skautukams, ką kuri buvo pamiršusi ar laišku atvežti buvo paprašiusi.

Matydami skautų-čių vadovų tokį didelį pasišventimą ir pareigingumą. Skautu Tėvų Rėmė-

jų Komiteto taip gausią finansinę paramą, rodos, kiekvienas skauto-skautės tėvai turėtų tik džiaugtis. Bet gyvenime dažnai būna, o ir šiuo atveju taip įvyko, kaip sako lietuviška patarlė: "Nors ir be kailio liksi — visiems neįteiksi".

Štai Daujėnietis Drauge aprašė Skautų Tėvų Rėmėjų Komiteto liepos 4 d. ruošią gegužinę kurios visas pelnas buvo paskirtas skautų kelionės į Tautinę Stovyklą išlaidoms dengti. Keista, kad Daujėnietis apie minėtą gegužinę rašė, pats joje nedalyvavęs. Bet dar keisčiau, kad pats tenai nebuvo ir to parenkimo nematęs, padarė ir vieną kitą tendencingą pastabą. Kadangi Daujėnietis namie sėdėdamas už kelių mylių vykusią gegužinę "matė" (nematęs — ne parašys), todėl humoristai siūlė jam "pažiūrėti", kaip atrodo mėnulio antroji pusė (kurios mes nematome) ir smulkiai aprašyti Drauge. Gal tuomet mokslininkams nei raketos į mėnulį nereikėtų šauti...

ATVYKO REŽ. G. VELICKA

Omahos Scenos Meno Mėgėjų Būrelis, norėdamas paminėti 194 metų sukaktį nuo dr. V. Kudirkos gimimo, nutarė pastatyti K. Inčičiaus scenos veiklą, atkurtą ir papildytą A. Gustaičio, "Daktaras Vincas Kudirka".

Šiam veikalui režisuoti iškvietė iš Los Angeles rež. G. Velicką, kuris čia atvyko rugpjūčio 19 d. Repetacijos jau vyksta pilnu tempu. Pastatymas numatytas spalio mėn. pradžioje. J. P.

DETROIT

PRANEŠIMAS ŠEŠTADIENINĖS LITUANISTIKOS MOKYKLOS MOKINIAMS

Naujus mokslo metus Detroito šeštadieninė liuanistinė mokykla pradeda rugsėjo 13 d. Tą dieną, 9 val. 45 min. visi visų aštuonių skyrių mokiniai ir mokytojai renkasi šv. Antano parapijos mokyklos koridoriuje, iš kur organizuotai bus einama į bažnyčią. 10 val. šv. mišios, aukojamos mokyklos kapelionai.

Po pamaldų klasėse vyks rengiavimai. Po to bus žyguojama į Clark Parką, kur bus žaidžiama, dainuojama ir vašinamasi. Vaisius už mažą mokesį Tėvų Komitetas.

Kitais šeštadieniais pamokos prasidės I-IV skyr. mokiniams 9 val. 30 min., o V-VIII 12 val. 30 min.

SKAUTAI

• IV Tautinėje Stovykloje buvo vedamos įv. varžybos tarp stovyklaujančių vienetų. TS dienraščio "Stovyklos Dienos" žiniomis vyresniųjų skautų pastovyklėje papuošimų varžymose atžymėti šie būreliai: 1) Gintautų būrelis (Kanada), 2) Šešupės b. (Elizabeth, N. J.) ir 3) Anbo ro skautės.

Brolijos TS varžybose, kurias pravedė v. sl. R. Gaška, kvadrato rungtynes laimėjo šios komandos: 1) Cicero Lokiai, 2) Clevelando Lituanica ir 3) Clevelando Greitiejai. "Softbolo" (muštuko) laimėtojai: 1) Chicago Šernai ir 2) Chicago Pira-tai.

Suvedus visus varžybų taškus, įrmoji vieta teko Chicago Lietuvos tautai, o antroji — Chicago Baltijos Jūros t.

• Brolijos TS pažangiausi vienetai, kurie TS uždarymo apeigose gavo laimėtojų kaspinus prie vėliavų, buvo šie: Skautų pastovyklėje — 1) Atlanto rajono sudėtinė DLK Vytauto dr-vė ir 2) Clevelando DLK Vytauto dr-vė; Jūrų skautų pastovyklėje pirmavo Clevelando Stepono Dariaus laivas; Skautų vyčių pastovyklėje pirmas buvo Tvarkos tarnybos būrelis, sudarytas iš Atlanto rajono sk. vyčių.

Iš "Stovyklos Dienų" parinktos statistikos paaiškėjo, jog TS Seserijos stovykloje stovyklavo 516 jv. šakų skautų ir vadovų, o TS Brolijos stovykloje — 492. Iš viso — 1,008 asmenys.

TS veikė 17 virtuvų. Buvo verdama 102 puoduose. Vandeniui pristatyti ir laikyti naudota 63 metaliniai indai. (šks)

EAGLE ŽENKLAI IS MAY'S PADIDINA SUTAUPAS

PUIKUS. PAČIU LAIKU. NUOSTABUS!

Likvidacinis išpardavimas!

LIUKSUSINIAI

VILNONIAI KOSTIUMAI

Iš garsaus New York gamintojo

39.90

SKELBIAMI

NUO

\$59 IKI \$69

GERIAUSIOS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS MEDZIAGOS

• Flannels • Worsteds • Sharkskins • Gabardine

Visos naujausios spalvos

• Mėlynos • Tans
• Rudos • Pilkos
• Charcoals

DYDŽIAI

Reguliarūs — 36 iki 46
Trumpi — 37 iki 44
Ilgi — 37 iki 44

Didelis kostiumų išpardavimas, dabar daromas kaip dalis mūsų didelio senoviško išpardavimo. Šie kostiumai yra aukštos rūšies, kuri yra pardodama išskirtinose vyrų krautuose daug aukštesnėm kainom. Specialiai nupirkti šiam išpardavimui ir siūlomi tokia žemia kaina, kad jūs galite pirkti daugiau, negu vieną savo rudens ir žiemos garderobui. Rytų, būtinai pamatykite mūsų pasirinkimą.

Atsiprašom, paštu ir telefonu užsakymų nepriimam...

The May Co's Basement Men's Clothing Department
Downtown and On the Heights

RŪPESČIAI DĖL LITERATŪROS LIETUVOJ

J. RAINIS

3. Tuščiaiduris Miunchhauzeno lokys

Besiginčijamas su "meteorologais", Mykolas Sluckis tvirtina, kad šie tyčia nematą "pilietinio ryžto, drąsos bei kabučių". Išskaičiuoja visą eilę autorių ir veikalių, kur toji pilietinė drąsa esanti sutinkama. Jis užginčija ir "žieminių uniformų" buvimą, įtikindamas, kad kiekvienas dabartinis rašytojas Lietuvoj turįs savo individualų, skirtingą stilių, kad vieną nuo kito be didelio vargo esą galima atskirti. Skaitydamas lietuviškas bolševikines kritikas visada prisimenu barono Miunchhauzeno nuotykių, kaip jis lokį medžiojo. Esą, pamatė atslūkinantį lokį, o neturėjo nei šalto, nei karšto ginklo, tik truputį medaus. Tai sumojo ištepti medum vežimo dysej. Lokys, lieždamas medų nuo dysejo, visas taip ir pasimėgė jo, o šauniam medžiotojui beliko tik užkšti vagelį lokio užpakaly, kad atgal nenusimauity...

Bolševikinis menas ir literatūra visada tuščiaidurė, kaip tas Miunchhauzeno lokys. Lietuviškas raštas, nors dar neturi "didžiosios rusų tautos" patyrimo, nėra išimtis ar atskira problema. To tuštumo šaknys glūdi pačioje valstybės santvarkoje: diktatūra bergždina ir susina rašta ir apskritai meną ir kultūrą. Ji gimdo kietą ir nelanksią dogmatiką, o ši savo keliu gimdo pasiūtusias frazes bei šukalojimus. Pavyzdžiui, Sluckis rašo:

"Ant tvirto idėjinio-meninio pagrindo stovi šiandien daugia-bokštis ir daugiabriaunis, plačiais langais į pasaulį žiūrįs lietuvių literatūros rūmas".

Bolševikinis žargonas: "aukštas idėjinis lygis", "tvirtas idėjinis-meninis pagrindas" bene ir bus didžiausias tenyškio rašto bergždumo kaltininkas. Nors jie ir vartoja hibridinį žodį "idėjinis-meninis", kur lyg abi dalys turėtų lygias teises ir lygų svorį, bet idėja visada eina pirmoji, o menas seka iš paskos ne tik žodyje, bet ir praktikoje: menas visada aukojamas idėjai, o tatau ji ir papiauna.

Tą patį galima pasakyti ir apie bekonfliktškumą, ir pilietinę drąsą: rašytojas turi teisę, be pavojaus savo gyvybei, pasakyti viską, bet gi ne tai yra meno esmė. Diktatūra, kietas ir aklas dogmatškumas padaro tai, kad rašytojas ir skaitytojas lietuvių literatūroje pradeda ieškoti nebe literatūros, o tik pilietinės drąsos ar kitų nieko bendra su literatūra neturinčių dalykų. Dogmatškumas pripažįsta tik dvi spalvas: juodą ir baltą, teigiama ir neigiamą, o meno sritis glūdi daugiau atspalviuose, tonuose,

ne pagrindinėje spalvoje. Kai to nepaisoma, išeina žmonės — idėjų nešiotojai, be gyvybės, be vidurių, be žmogų gyvų palaikančio organizmo, tikri Miunchhauzeno lokiai. Idėjai skiriama tiek reikšmės ir svarbos, kad ji, kaip tas pasakėčios ežys žalčiukus, išstumia iš lizdo meną ir pasilieka pati viena dygi idėja arba pompastiška publicistika.

Dudinčevs,*) jei ir ne silpnas, tai tik labai vidutinis rašytojas. Jo pilietinė drąsa yra grynas nesusipratimas. Jis tiksliai emė gyvenimą su prieštaravimais ir konfliktais. Man atrodo, kad jis nuosirdus, tik iš pažiūros gal kiek naivokas bolševikas. Esu tikras, kad jis "tarybinę tikrovę" emė visu nuosirdumu, gal net turėdamas slaptą mintį literatūra paveikti negeroves. Ir keista, niekas jo neskaitė dėl apysakos gerų savybių (kurių, deja, nematyti), o skaitė tik dėl tos pilietinės drąsos. Vadinasi, iš utilitarizmo nėra naudos nei literatūrai, nei diktatūrai. Vidurio kelias, kaip praktika parodė, neįmanomas, negalimas, nes vidurio kelias diktatūroje yra absurdas. Stalinas buvo gabus diktatorius. Jo išbandyti būdai vieninteliai galimi, o tie būdai yra: nekonfliktškumas ir lakavimas. Taip bent nušaukiamas nors vienas kiškis: literatūra remia tvarką, pateisina šūnybes, nes josios daromos "kilniam tikslui", "socializmo pergalei", "žmonijos gerovei"...

Žinoma, yra galimas ir kitas kelias: atsakyti "aukšto idėjinio-meninio lygio" ir rašyti paprastą lektūrą. Pirmiausia turi išsirutuloti pati forma: gerai supinta fabula, pavaizduoti gyvi, realūs žmonės, o ne socialistiniai švarkais ir tautiniais trinyčiais apvilktos idėjos. Mažiau prieštaravimų ir konfliktų, daugiau gyvenimo tiesos. Valstybės pamatai nuo to turbūt nesusvyruotų ir komunistinė doktrina nesubyrėtų. Juk tiems dalykams remti bei palaikyti yra daug efektyvesnių priemonių.

Talentų ne tik "plačiojoje tėvynėje", bet ir Lietuvoj, atrodo, nestigtų. Rašytojai darbo sąlygas turi. Bet literatūros nėra ir jos negalės būti. Bus prirašyta eibė niekam tikusių storų apysakų, dramų, eilių rinkinių, bet tai bus tuščias ir bergždis sifinis triušas.

Tariu tai sine ira et studio. Nemanau, kad reikia astrinti rašte konfliktus ir rodyti "drąsą bei kabučių", nes tie dalykai dar nėra kūrybos laisvė. O tos lais-

*) Užpėreita metais pagarsėjęs rusų autorius, parašęs romaną "Ne viena duona", kuriame atskleidžiama daug partinės biurokratijos neigiamybių.

vės reikia, kaip gyviui oro, nes be jos kūryba dūsta ir susidaro sąlygos rūgti opozicijai.

Lietuviams visą laiką buvo sunku prisitaikyti: jie iš tų, kurie laikosi, ligi lūžta, bet nelinksta. Nesmi fatalistas, be tą reiškinį pastebėjau tautos istorijoje. Latviai ir estai mokės prisitaikyti. Rusai daugumu, kaip kaip akla višta atras grūdą. Aš tai kalbu, turėdamas galvoj lietuvišką jaunimą, nes tik iš jo vieno galima ko nors laukti. Štai dėl ko man kartais gaila Petro Cvirkos, kad jis peranksti pasitraukė.

Mykolas Sluckis, turėdamas rašytojo talentą, turi gal ir kitą, įgimtą nelietuvišką talentą ar gūvumą — prisitaikyti prie sąlygų. Administracinėse pareigose būdamas jis, atrodo, šį pastarąjį talentą turi dažniau naudoti, nei kūrybinį. Nors ir įstatymu uždrausk talentingiems rašytojams imtis administracinių pareigų!

Panašu į tai, kad pirmojo lietuvių rašytoju tapusio Lietuvos žydo susirūpinimai literatūros būkle dabartinėje Lietuvoje gali palikti pėdsaką, vedantį tuo tar-

LIETUVOJE VISI TIKISI SULAUKSIA PERMAINŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

nose sąlygose, kadaisė taip gražiai klestėjusiame Lietuvoje kaimė ir gyvena veik išimtinai tik okupanto ujamasis lietuvis.

Lietuvos miestuose, ypač di-

pu dar ne į pavasarį, o kaip tik į meninę tuštumą. Jo įtikinėjimai, kad jau nėra (ar nei nebuvo!) jokios žiemos, nėra jokių speigų, o yra aiškiai švintantis pavasaris, irgi labai būdingi jo prigimtam tautiniam charakteriui. Tik prisiminkim Lietuvoj kadai populiarią pasakėlę apie žydą, kuris miške kažkokį užpuolėkį vejamas, nusimovęs batų ir juos pasisodinęs šalia savęs drąsinosi, kad "aš ne vienas, mes tryse!" Iš tikrųjų ne į pavasarį lietuvių literatūrą Lietuvoj noroms ar nenoroms veda Sluckis, nes įsipareigojimas idėjai (šiuo atveju komunistų partijos diktatūros idėjai) ir jame žudo kūrybinį talentą, žudo ir jo vaikystėje įgytą prisirišimą prie lietuviškos Lietuvos.

desniuose, gyvenimas kiek šviesesnis. Jų darbininkai per mėnesį ten uždirba nuo 300 iki 800 rb., bet ir tai, be "kombinacijų" galo su galu suvesti negali, nes pav. 3 asmenų šeimai butukas kainuoja ca 100 rb (be kuro ir šviesos), maistas — apie 500, o kur dar apranga, apavas, vaistai ir t.t. Todėl ir "kombinuojama" veik visi, kiek tik įmanoma, puikiai klestint juodajai rinkai, kur gaunama ne tik užsieninių vilninių medžiagų, odos apavo, vaistų ir kt., bet ir vietos statybinių medžiagų, įvairių fabrikatų, maisto ir t.t., žinoma, labai aukštomis kainomis. Pastaruoju metu, kai me ir miestuose leidžiama statyti nuosavus butukus vienai šeimai 9x8 m. vieno aukšto su saldomis. Ypač miestuose tokius butukus žmonės stengiasi "susi-kombinuoti" iš paskutiniųjų. Kadangi kelionės į rytus nesuvaržytos ir tenai darbininkas gali uždirbti mėnesiui iki 2000 rb., todėl kai kurie iš jų vyksta ten ir, sunkiai dirbdami kasyklose ar

kt., susitaupo pinigų, kad grįžę savan kraštan pradėtų "kombinuoti" pasistatyti savą butuką. Kelionėms į vakarus reikia specialių leidimų, kuriuos ne visi gauna. Geležinkelio bilietai neperbrangūs: pav. iš Vilniaus į Maskvą III kl. geležinkelio bilietas atsieina apie 120 rb.

Daug žuvies — mažą duonos

Tiek miestuose, o ypač kaimuose, prekių pristatymas yra labai nereguliarus. Pav., vasarą tenka pirkti pristatytus žieminius drabužius ar atvirščiai. Pristatoma dideliais kiekiais vienos žuvies, bet menkavertės duonos daug kur trūksta. Kai sužinoma, kad yra atėjęs naujų prekių transportas — žmonės iš ankstauro ryto šimtais apgula tokią parduotuvę, kas juos itin vargina. Valdžios ir partijos žmonės prekes pasiima iš bazų, todėl jiems jų visada užtenka ir nereikia stovėti eilėse, prie parduotuvių. Kariai turi visai atskiras savas krautuves. Taigi, ir čionai privilegijuotas padėtis turi ne tikrasis krašto šeimininkas lietuvis, bet atėjūnai okupantai. Taip yra ir visose kitose srityse, nes okupantas žiūri tik, kaip daugiau pasipelnų iš pavergto krašto.

Tikėjimo reikalai

Tikėjimas daugumoje oficialiai persekiojamas nėra. Veikia 2/3 buv. bažnyčių, kurios po senovei lankomos gausiai tiek senimo, tiek jaunimo. Tačiau, aukštesnieji valdžios, o ypač partijos pareigūnai, gal ne tiek iš įsitikinimo, kiek karjeros sumetimais, tikėjimo stengiasi nepraaktikuoti, nes tatau jiems netinka "prieveido". Čia, vakaruose girdžiu kai ką piktinantis Lietuvoje gyvenančio kun. Viktoro Tatarės jr. laišku (VIENYBĖ Nr. 30), kur, be kita ko, įsiai rašo, kad "katalikybė Lietuvoje pilnam gražume". Manau, kad tasai kunigas yra teisus, nes dabar Lietuvoje jie tesirūpina tikrai kunigiškomis pareigomis ir niekam iš jų net į galvą neateina siekti

pav., kad ir žemės ūkio ministerio kėdės... Nepajungti mamonai, katalikybės apaštalai kunigai duoda gražų pavyzdį tikintiesiems, kurie nuosirdžiai jais seka ir taip gausiai lanko bažnyčias. O tai ir yra katalikybės gražumas, paremtas artimo meile, bet ne jo išnaudojimu užgrobti valdžią, pinigus ir pan. "Vil-kai, avių kailiuose" nemėgiama niekur, kaip ir fariziejai.

Mokslas Lietuvoje dabar prieinamesnis, todėl daugiau jaunuomenės ir mokosi. Dėl jo lygio man sunku ką tikslensnio pasakyti, nes nesu tos srities specialistas. Dar pažymėtina, kad pastaruoju metu ten yra labai populiarius sportas, daina ir — tautiniai liet. drabužiai.

Žmonės tačiau yra baugštūs, gerokai nervingi, bendrauja daugumoje tikrai savybėje, nors didelio antagonizmo su svetimaissiais kaip ir nėra. Labai domisi politika, klauso dėl trukdymų mažai girdimų AB, Vatikano liet. transliacijų.

Atsargumo laiškuose!

Susirašinėjimas su Vakaraiss kartais gali jiems nemažai pakentti, todėl į ten rašytina labai atsargiai. Iš Vakarų siunčiamus su apmokėtais muitais siuntinius Lietuvoje gauna tvarkingai ir pagal jų pageidavimus tokių siuntinių jiems reikia siųsti kuo daugiau, ypač vilninių medžiagų, odos dirbinių — batų ir vaisių.

Baigiu pastebėdamas, kad esu laimingas nors ir su didžiausia širdgėla apleidęs Lietuvą ir atvykęs į Vakarus. Jei galėtų, mano pėdomis pasektų ištisos mėsės, nes ten visi garbina praeitų laikų ir su nekantrumu viliasi sulauksią permainų atgauti žmogišką vertę, laisvę bei gerovę. Okupacinis režimas po Stalino nors kiek ir sušvelnėjo, bet dar toli iki to, kad patenkintų bent minimalius žmogaus reikavimus.

tik Stroh's yra ugnimi virtas. 19 spindinių vario katilų yra verdamas prie 2000°, kad išgavus geriausią skonį iš geriausių medžiagų. Joks kitas amerikinis alus nėra taip verdamas ir todėl joks kitas amerikinis alus neturi tokio skonio, kaip Stroh's!

Vietinėmis kainomis

Jums patiks **Stroh's** jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

ISTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(13)

MONTBLANC — KALNŲ KARALIUS

Montblanc is the monarch of mountains
They crowned him long ago
On a throne of rocks, in a robe of clouds
With a diadem of snow.

Byron

Šis pasakojimas gal atrodys truputį keistokas tam, kuris nežino to mažo nuotykių, su kuriuo buvo susijęs mano kopimas į Montblancą — nuotykių, kuris prasidėjo griuvančio sniego lavinoje ir baigėsi ledyno plyšy, ir kuris porai mėnesių padarė mane invalidu. Pasakojimas sukasi apie neturintį palyginimo atsitikimą, jis sukasi ant pačios bedugnės briaunos. Tačiau dar ir šiandien mane tebevaldo ta nuotaika, kurią išreiškiau antraštes žodžiais, ir aš tebejauciu tokią gilią pagarbą milžiniško sniego kalno dundėjimui, jog net nedrįstu į jį artėti su reporterišku tikslumu. Vienoj ar kitoj vietoj aš bandau prasišiepti šypsenai — tai kyla iš skausmo mano nušalusioj kojoj. Ir kai aš juokauju apie Montblancą, man prisimena Rožoj matytas bareljefas. Jis vaizduoja mažą satyrą, kuris su nusivilymo išraiška veide matuoja miegančio milžino Polyfemo kojos nykštį.

Įkopti į Montblancą yra lengva. Į Weiss-horną, Monte Rosa, Dent Blanche arba Matterhorną įlipi nebando tie, kurie neturi šaltos galvos ir tvirtų kojų, tačiau visi žino, kad į Montblancą buvo įkopus net ir Tarascono Tartarinas, nors jis ir nepasiekė pačios viršūnės.

Nežaboti galiūnai yra tie kalnai milžinai, drąsūs laisvės didvyriai, kurie tenusilenkia tik pačiai saulei, išdidūs Alpių karaliūnai, kurie gerai žino savo vertę.

Montblancas yra kalnų karalius. Buvo laikai, kada jis buvo žiaurus ir baisus, tačiau į senatvę jis sušvelnėjo. Kaip garbingas patriarchas sėdi jis tenai, tas senas, pražilęs Carolus Magnus, ir tyliai majestotingu žvelgia į tris karalystes. Su nuolaidžia šypseną jis leidžia žmonėms-nykštukams laiptoti marmoro grynumo pilies laiptais ir su karališku vaišingumu sutinka, kad jie apžiūrėtų spinduliuojančio ledo pilį. Tačiau kai vasa-

ros diena sutemsta į rudenį, jis nueina gulti į baltą pūkinę lovą po debesų baldakimu, ir tada jis nemėgsta būti trukdomas, tas senasis karalius.

Ne, tada jis nemėgsta būti trukdomas, ir aš tai žinojau. Aš pasikalbėjau su pilies sargyba, ir man buvo pasakyta, kad audien-cijai jau esą pervėlu, kad karalius šiuo metu jau nebepriminėjas.

Aš buvau iš toli atkeliavęs — su kuprine ant pečių, su pilna galva nuostabių pasakojimų apie garsiąją karališkąją pilį. Ilgai buvau troškęs jį pamatyti — tą išdidųjį, senąjį kalnų karalių.

Suniurus pastovėjau aš ten, paskui dar valandėlę paslankiojau aplink pilies portalą, murmedamas įvairiausios rūšies socialistinius tauškalus. Nors visą vasarą buvau skaitęs radikalų laikraščius — nebuvau jau toks ramus, kaip atrodžiau. Aukštai stovinčiųjų jau toks likimas, kad jie niekada negali būti saugūs nuo smalsuolių žvilgsnių. Pagaliau — tegaliu būti tik išmestas, blogiau nebus, pasakiau sau.

Ir taip išsiruošiau, dviejų palydovų lydimas, kelionėn karalių aplankyti. Tai buvo tikrai truputį įžūlu, bet aš juk niekada nesu-

gebėjau prisitaikyti prie karališkųjų dvarų ceremonialo.

Tappio, mano ištikimasis Laplandijos šuo, buvo jau Matterhorne susidraskęs savo batus, todėl mes drauge nutarėme, jog ši kartą jis turįs likti namie.

Flora, vasaros kūdikis, mane lydėjo gerą kelio galą, drąsiai kopė į kabančias uolas, stipriai statydama kojas į kalnų pakopas, tačiau aš tuoj pamačiau, kad švelnioji slėnio duklė su mažesniu džiaugsmu keliavo kalnų karaliaus audiencijon, negu aš pats. Žilajam monarchui pasveikinti aš buvau susiruošęs pilną paradinę uniformą — aštriai pakausty-tus kalnų batus, snieginį apavą ir plienų kaustytą kelevio lazda, o gražusis kūdikis buvo visai nepasirengęs tokiai kelionei. Vėjas kapojo ir draskė lapais austą jos suknelę, ir aštrūs akmenys supiaustė jos žaliuosius akominius batelius su rozetėmis iš kalnų varpelių ir neužmirštuolių. Tačiau ji nepasidavė taip lengvai, ji apsvyniojo savo švelnias ko-jytes minkštomis uolų samanomis ir, nors jos pirštai buvo jau mėlynai nušalę — ji vis dar sugebėjo švelniai ir skoningai puoštis mažomis šilų gelelėmis.

Taip užlipome ant aukštos kabančios uo-

los. Ten aukštai, ant pačios viršutinės briaunos sėdėjo Cerberus, grubusis pilies sargas. Lodamas ir kaukdamas jis papurtė savo lo-kiškąjį kailį, kad baltos snaigės pabiro. Aš niekada nebijojau piktų šunų; tad prisivillio-jau piktąjį Borėją ir švediškai paklausiau, ar jis manęs jau nebepažįstas, tas senasis mano tėviškės sargas. Jis pašoko, lyg pasiutęs, ir su savo letenomis taip stipriai metėsi man į krūtinę, jog aš vos nenugriuvau atbu-las į bedugnę, ir savo lediniu liežuviu taip stipriai lyžtelėjo mano veidą, jog vos kvapo netekau. Susitikimo svaiguly jis man kaste-lėjo į nosį — nedaug betruko, kad visai būtų nukandęs. Aš visada juk sakiau, kad reikia būti atsargiam su svetimais šunimis! Aš esu tikras šunų draugas, bet kaip jo elgesį rei-kėjo suprasti, jau nebežinojau ir bėgau tolyn, kiek bejmanydamas greičiau. Bet dabar jis, kaip atrodė, panoro mūsų draugijos, nes vi-josi mus visą laiką niurzgdėdamas ir dūsuo-damas, tas bausis žvėris. Aš džiaugiausi, kad Tappio nebuvo drauge su manimi — tą jis būtų tikrai mirtinai užkramtęs. O Flora, slėnio duklė, išsigando; ji pasisakė nebedrįs-tanti toliau keliauti.

(Bus daugiau)

HEIGH HO... HEIGH HO!
SNOW WHITE
IS IN THE SHOW

By Special Arrangement
with WALT DISNEY...
"SNOW WHITE"
and the Seven Dwarfs
is one of the
9 BIG PRODUCTIONS
NUMBERS

Three Shows
on Sat.

TICKET SALE AT ARENA 8700 Euclid OR BY MAIL
Choice Seats for All Performances
Fri. & Sat. Eve.: Double Sun. Mts. \$3.75, \$3.50, \$3.25.
Mon. thru Thurs. Evens. & Sat. Mat. \$3.00, \$2.50, \$2.00.

Ice Capades
19th Edition

SEPT. 18 thru OCT. 5

AMERIKOS SARGYBOJ..

KESTUTIS GAIDŽIONAS

Visi rimti, o kai kurie ir netiki rimti piliečiai rašo savo kariuomenės gyvenimo atsiminimus. Nors ir neturėdamas pilno supratimo, prie kurios grupės aš pats geriau pritinku, jaučiuosi pilnai kvalifikuotas imti plunksną į ranką, ir rašyti...

Savo kariuomenės prievolę atlieku laisvalaikio, priklausydamas National Guard. Visa ši "tėvynės sargyba" man užima dvi valandas laiko kas savaitę ir dvi savaites vasaros apmokymo kurioj nors kariuomenės bazėje. Kadangi tos dvi savaitinės apmokymo valandos nepasizymi nepaprastai įdomiais nuotykiu ar herojiškais įvykiais, jas aprašyti paliksiu mažesniai už mane...

Vasaros apmokymui šiais metais važiuojam į Fort Knox, Kentucky. Jau kelios savaitės prieš išvažiuojant matėsi tipiškas kruopštus pasiruošimas — sagėjų ir sagų blizginimas, uniformų lyginimas ir bendras daiktų pakavimas. Kadangi mes esame medikai, tai vaistų, pirmos pagalbos reikmenų ir t.t., buvo galybė. Atrodė, kad vykstant į rimčiausią karą.

Greitai atėjo ir išvažiuavimo diena. Į kareivines susirinkom 5 valandą iš ryto, nors iš ten tik pajudėjom jau gerokai po septynių. Negalima buvo ir čia atsikratyti nuo kariuomenės pirmos taisyklės — "skubėk ir lauk".

Išjudėjom iš kareivinių didelėmis kolonomis. Vėliau šios kolonos, dėl patogumo, buvo padalintos į žygio dalinius. Prisidėjus kitiems aplinkiniams daliniams, mūsų jėga sudarė apie 2000 vyrų, maždaug su 300 mašinų.

Užmiestyje susiskaldžius į žygio dalinius, kaip mūsų leitenanto šoferis, atsidūriau priešakyje — vesdamas dalinį.

Ilgoji kelionė prasidėjo. Normaliai važiuojant, iš Clevelando iki Fort Knox trunka apie devynias valandas, bet važiuojant 30 mylių per valandą greičiu, truko nepilnas dvi dienas.

Pirmą dieną nieko ypatingo neatsitiko. Važiavom, sustojom, važiuojam, sustojom ir t.t. Dvylika valandų tokio nuobodumo. Įdomu buvo valgyti — prieš išvažiuojant gavom vadinamus "C-Rations", kur viskas džiovinta arba dėžutėse. Dėžutėse maistas turi būti pašildomas, bet pasišildyti nėra kur. Sustojęs išsiimi dėžutę, pridėdi prie karšto motorio ir vos vos atšilusią valgiai su pasigardžiu...

Antrą dieną nuo ankščiausio ryto vėl važiuojam. Ši diena jau buvo kiek įdomesnė, nes kas valandą artėjom prie savo tikslo. Apie pietus turėjom įdomų nuotykių. Važiuojam, ir už pasisukimo kelyje, pamatom prieš mus važiuojant stovintį dalinį. Tas jau negerai, nes jei jis sustojęs, tai ir mes turime stoti. Paskui mus važiuojantis dalinys pasivys ir turės stoti. Paskiau kiti. Paaškę, kad pirmasis batalionas kryželėje, vietoj pasukęs į dešinę, pasuko į kairę. Ir taip viskas susimaišė.

Pravažiavę gražiąją Indianą, ir įvažiavę į Kentucky — pagarsėjusį savo "mėlynos žolės" kalvomis, gerokai po pietų pasiekėm Fort Knox. Greta autostrados mus sveikino didelė iškaba — Fort Knox, Amerikos kariuomenės šarvuotų dalinių centras.

Čia pirmą kartą išvydau šį kariuomenės miestą. Kaip vėliau sužinojau, Ft. Knox užima virš 106,000 akrų žemės, ir jame yra apgyvendinta netoli 40,000 karių. Ši vietovė primena tikrą miestą — su grįstom gatvėmis, mokyklom, bažnyčiom, krautuvėmis, kinais, golfo laukais ir t.t. Tik vienas skirtumas — visi šio miesto gyventojai yra uniformuoti.

Sekančią dieną prasidėjo reguliarus kariuomenės gyvenimas. Kelėm anksti, ilgai dirbom ir gulėm vėlai. Bet skustis negalėjom. Būdamas lėto charakterio (t. y. lėto darbui), aš žinojau, kur einu, kada įstojau į medikus. Faktas, kad iš visų dalinių mes mažiausiai dirbom, nes nebuvo nė sužeistų, nė žuvusių...

Darbo dienos būdavo įvairios — pagal paskyrimą. Man teko viskas — buvau leitenanto Tallat Kelpšos šoferis, budėjau įvairiose šaudyklose, mokiausi važiuoti 2½ tonų sunkvežimiu ir... net dirbau virtuvėje.

Mėgiamiausias mano darbas buvo budėti šaudyklose. Ft. Knox jų yra įvairių — pradedant nuo šautuvų ir baigiant tankų ir artilerijos. Atvažiuoji į šaudyklą, pasistatai sanitarijos automobilį ir lauki pirmo paciento... Ir dažniausiai ateina vargšas, prašydamas aspirino ar tepalo nuo uodų įkandimo. Taip ir praeina visa diena...

Įdomu buvo ir lankyti sunkvežimio kursų mokyklą. Ten, kaip ir kiekvienoje tokio tipo mokykloje, pradėjom teoriją ir baigėm praktiką. Iš pat pradžių pranešau seržantui, kad mano akys nėra perstiprios, ir dėlto gal man

neapsimoka tuos kursus lankyti, kadangi sveikatą turėjo tikrinti tik gale kursų. Jis mane užtikrino, kad turiu likti, nesvarbu, ar aš regiu ar aš aklas! Pasirodo, kad kariuomenė neapsimoka per daug galvoti — iš to dažniausiai maža naudos...

Dirbau ir virtuvėje... Tokį darbą dirbti geru jau mane niekas nebūtų priprašęs! Nuo 5 valandos ryto iki 9 valandos vakaro, beveik visą laiką šveičiau puodus, didelius puodus, mažus puodus, baltus puodus... Dar ir dabar, esant namie, pasidaro silpnas, pažvelgus į puodą...

Laisvu laiku pramogų netrūko. Forte yra visa eilė kino teatrų su naujausiomis filmom, sporto aikštės, įvairios krautuvės, garso Patton muziejus su daugybe Antrojo Pasaulinio karo ekspozicijų.

VYRESNIEJI, Į TALKĄ JAUNIMUI!

"Lituanus" žurnalas, kaip periodinis leidinys anglų kalba, yra reikšmingas lietuviškos akcijos veiksnys šiame kontinente ir net už jo ribų. Kaip žinome, "Lituanus" pirmoje eilėje yra skirtas lietuviškai nemokantiems Amerikos ir kitų kraštų veikėjams. Kaip toks, jis yra viena nedidelio priemonių Lietuvos tezei net lietuvių tarpe pristatyti. Reikšminga, kad šios iniciatyvos ėmėsi mūsų jaunimas, kuris Lietuvoje arba visai nėra matęs, arba tėra jį matęs pačioje vaikystėje. Todėl jo pasiryžimas tokiu realiu būdu įsijungti į lietuvišką veiklą turi būti ypatingai įvertintas.

Rugsėjo mėnuo yra "Lituanus" rėmimo mėnuo. Nuo mūsų jautrumo ir pareigumų ta mėnesį priklauso, ar "Lituanus" ir toliau eis, ar turės sustoti dėl lėšų stokos. Tikrai būtų skaudu, jei mes, Lietuvoje išaugę ir subrendę, neparemtume jaunųjų pastangų ir jų užsimoto Lietuvai naudingo darbo.

Šiuo metu ne vienam mūsų yra sunkiau paskirti pinigine auka, negu gerais, normaliais, laikais. Tačiau maža aukelė kiekvienam įmanoma. Jei mes visi, kuriems teberūpi Lietuva, kad ir maža auka prisidėsime prie "Lituanus" leidimo, jo įžiebimas žibūrys švies ir toliau.

Mes mėgstame dėtis idealistais. Bet daugelis mūsų yra tiek giliai pasinėję į savo asmeninius reikalus, kad lietuviškajam darbui nebūtinai nei laiko, nei energijos. O jei laiko ir energijos kai kuriems mūsų dar pakaktų, tai to darbo, kurį atlieka "Lituanus" leidėjai, mes vistiek neįstengtume atlikti dėl nepakankamo anglų kalbos mokėjimo ir pasirusimo stokos. Tačiau net tie, kurie yra labiausiai užsiėmę, visuomet gali prisidėti prie "Lituanus" leidimo pinigine auka.

natų ir t.t. žinoma, dideį laiką dalį praleidau, žvalgydamasis kasdien į naujus vaizdus.

Nematant ir prabėgo tos dvi savaitės. Ir vėl pakuokis, tik dabar jau namo! Kelionė tokia pati, kaip ir į čia — važiuoji, stoji, važiuoji... Antrą kelionės dieną pajudėjom 4 valandą iš ryto. Pirmą kartą savo gyvenime taip norėjau miego. Važiuoji ir galvoji — ot, kad taip sumerakis akis nors minutėlei. Bet kita mintis neleidžia — sumerksi akis ir sekančią minutę gali atsidurti prie Švento Petro aukšinių vartų!

Clevelandą pasiekus ir pasukus į kareivinių kiemą pagaliau — tik penkiasdešimt savaičių ir vėl aš vyksiu "kariauti"! Bet tada jau su didesne patirtimi ir didesniais gudrybėmis...

me atlikti dėl nepakankamo anglų kalbos mokėjimo ir pasirusimo stokos. Tačiau net tie, kurie yra labiausiai užsiėmę, visuomet gali prisidėti prie "Lituanus" leidimo pinigine auka.

Mes gerai atsimename Dariaus ir Girėno skridimą, kurio įgyvendinimui, greta kitų dalykų, reikėjo ir pinigų. Visi tam skridimui entuziastingai pritarė, bet kai prireikė pakrapštyti kišenių, daugelio entuziazmas gerokai atšalo. Dėl lėšų stokos Dariaus ir Girėno lėktuvas nebuvo aprūpintas visais reikalingais prietaisais, kurių neturėjimas ir buvo viena jų tragiško žuvimo priežasčių. Jei po Dariaus ir Girėno žuvimo už kokią \$10,000 būtų buvę įmanoma atgaivinti žuvusius lakūnus, iškelti jų lėktuvą iš Soldino pušyno ir jį nutūpdyti Kauno aerodrome, tie \$10,000 būtų buvę surinkti per vieną dieną...

Darius ir Girėnas savo skridimą aukėjo Jaunajai Lietuvai. Simbolišku sutapimu, "Lituanus" leidimas yra Jaunosios Lietuvos auka savo senai tėvynei.

Rugsėjo mėnuo duoda progos ir mums prie tos aukos prisidėti. Tad būkime duosnūs, kad mūsų jaunimo troškimas išvysti prisikeliančią Lietuvą galėtų įsigyventi.

Julius Smetona

NORINTIEJI VASAROTI savininkų Stasio Lūšio ir Brutenio L. Veito vasarvietėje, kuri randasi saulėtam Cape Code, kreipiasi sekančiu adresu:

Colonial Inn
Beach St.
Monument Beach
Cape Cod, Mass.

CHICAGO IR CICERO

• Inž. Biskis Gediminas, ALT S-gos Cicero skyriaus vicepirmininkas, išrinktas pavaduoti Cicero skyriaus pirmininką inž. Variakojį per 9 mėnesius. Per tą laiką inž. Jonas Variakojis numato gauti inžinierijos magistro laipsnį. Tam tikslui Variakojis išvažiuoja į Urboną (Illinois universitetas) ir ten pasišvęs vien tik studijoms. Variakojis iš pirmininkavimo neatsisakė, tik laikinai pasitraukė.

Inž. Biskis yra labai tylus ir kuklus, bet su visuomeniško darbo patyrimu. Biskis baigė Marjampolės gimnaziją, gi inžinieriją studijavo Vytauto Didžiojo universitete ir Darmstadto Technikos institute. Ten buvo ir Eugenijus Bartkus ir inž. Bakšys (Chicagos skyriaus pirmininkas). Kaune inž. Biskis priklausė "Ramovės" korporacijai. Vokietijoje, Darmstadte, Biskis priklausė "Vilties" korporacijai ir buvo lietuvių studentų atstovbės pirmininkas. Šiandien, Amerikoje inž. Biskis dirba atominėje srityje "Argonne National Laboratory", Lemont, Illinois. Ten pat dirba ir žmona Dr. Birutė Ona Biskis. Abu jie gyvena Cicero.

• Gedvila Gabrielius, Dirvos studentų skyriaus redaktorius, išsikėlė iš Cicero. Dabar gyvena Chicagos universiteto apylinkėse. Jo motina gavo darbą ten. Ir jam pačiam, bestudijuojant teisę, reikia būti arčiau universiteto. Ciceriečiai gaili, kad jis išvyko, bet džiaugiasi, kad jo mokslas eina greičiau, negu "amerikietiška".

• Tadas Kazimieraitis, buvęs tremtinys, jau nuo seniau turi svetainę Cicero, 14 gatvėje, ten kur greta jo yra tremtinys kirpėjas — Vabalaitis, ir greta Vabalaičio vėl lietuvis Palčiauskas — gėrimų parduotuvė ir drauge svetainė. Priešais vėl tremtinio Dūdos restoranas. Ir vėl čia pat tremtinys drabužių valytojas. Trumpai, naujųjų atvykėlių kampas. Kazimieraičio svetainė gražiai atremontuota. Ir praplėsta. Kas ten seniau buvo, dabar nepažįns.

• Andrijauskas Kazimieras (čia vadina Charles) jau prieš 50 metų yra čion atvykęs iš Žemaitijos. Ten buvo batų siuvėjas. Čia gražiai įsikūrė. Turi ketletą namų. Priklauso lietuviškomis draugijoms. O ir tremtiniam nemažai padėjo.

• Kazys Obolėnas, lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkas, parašė Dirvos korespondentui laišką.) Adresą parašė klaidin-

CHICAGO IR CICERO

ga. Reikia rašyti: 2117 So. 49th Avenue, Cicero 50, Illinois). Laiškas įdomus žurnalistams. Duodu ištrauką:

Lietuvių žurnalistų susiorganizavimui dažnas pritaria, bet tik retas konkrečiai paremia. Narių kontaktas su valdyba silpnas. Nėra progų didesniai narių būreliui, bent, kartą per metus ar kitus susirinkti ir pasitarti, nes, susidariusia tradicija, ir valdomieji organai renkami korespondenciniu būdu. Tai yra tik bėdos pakaitalas susirinkimui.

Leisdama biuletinį, valdyba manė, kad jis galės sustiprinti tarpusavio narių ir su valdyba kontaktą ir pagyvins sąjungos veiklą. Tačiau pabandymas rodo, jog jis dedamų vilčių nepateisina. Dėl to niekas narių valdybai nepareikšė nei neigiamos nei teigiamos nuomonės. Tad sa-

vaime kyla klausimas: ar beverta toliau leisti biuletinius?

Biuletinis, kaip Tamsta žinai, reikalingas darbo ir lėšų. O jų trūksta. Svarbiausios pajamos susideda iš nario mokesčio, kurį tik kai kas atsiunčia.

Ruošiantis sekančio biuletinio leidimui kilo mintis kreiptis į kelis žinomesnius LŽS narius ir paprašyti juos pasisakyti LŽS-gos veiklos reikalui.

• Inž. Gaigalas, dirbąs inž. Eugenijaus Bartkaus įstaigoje, tik ką grįžo iš atostogų Floridoje. Jis yra ir Dirvos skaitytojas ir ALT S-gos Cicero skyriaus narys.

• Kazys Gineitis, buvęs nepriklausomos Lietuvos ekonomistas ir diplomatas, dabar gyvena Chicagoje, duoda anglų kalbos pamokas.

Vienoje Jacksonville krautuvėje lange yra toks užrašas: "Mūsų nupigintos kainos yra tikros".

CleveChecks

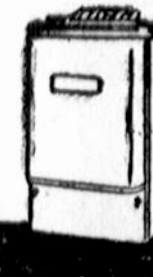
SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

GERESNIŲ Namų Statytojai

pasirenka MONCRIEF

ŠILDYMĄ ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

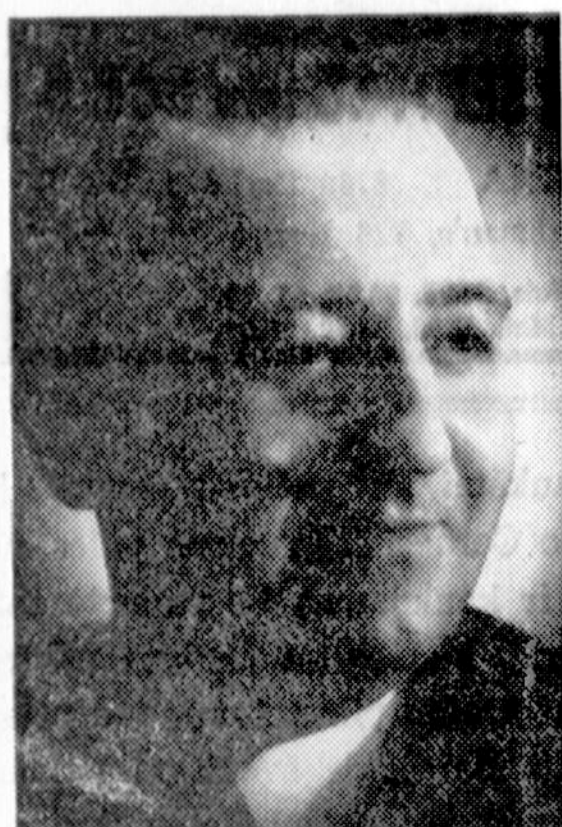
Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau atsiuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išėina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 281 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

Stasys Baranauskas
Faustas

Monika Kripkauskienė
Margarita

Jonas Vaznelis
Mefistas

Algirdas Brazis
Valentinas

Aldona Stempuzienė
Siebelis

Valentinas Liorentas
Wagneris

Salomėja Valiukienė
Marta

Aleksandras Kučiūnas
Dirigentas

CHICAGOS LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS "VYTIS"

STATO OPERĄ

F A U S T A S

CLEVELANDE

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO MĖN. 13 D.

MASONIC AUDITORIUM — 3615 EUCLID AVENUE

KASA ATDARA

6 VAL. VAK.

SPEKTAKLIO

PRADŽIA

7 VAL. 30 MIN.

PUNKTUALIAI

Cleveland APYLINKĖS

Šį šeštadienį Clevelande įvyksta Fausto opera

Mes kviečiame visus clevelandiečius į operos pastatymą vykti, pasidžiaugti lietuvių solistų laidėjimais ir tuo paremti operos statytojų ir rengėjų dideles pastangas.

Dirvos redakcija

DIRVOS RUDENS VAKARAS

Įvyksta spalio mėn. 4 d. Slovenian Auditorium, kuri šią vasarą pagrindinai atremontuota ir visiems svečiams labai patogė.

Programoje Chicago Dramos Teatro pastatymas "Pažadėtoji žemė". Vaidina prityrę aktoriai. Pastatymas Liet. valstybinio teatro režisoriaus Ip. Tvirbuto.

Rezervuokite spalio 4 d. tam įdomiam vaidinimui ir sekite tolesnius pranešimus Dirvoje.

Jaunųjų menininkų — Jinos Varytės ir Antano Smetonos

koncertas, įvykęs praėjusį sekmadienį jaukiame Severance Chamber Music Hall, sutraukė apie 200 klausytojų.

Jina Varytė dainavo lietuvių kompozitorių: Budriūno, V. Jakubėno ir Aleksio kūrinius, o taip pat operų ištraukas ir kitataurių parašytas dainas.

Antanas Smetona skambino Chopin 24 prelūdus, Čiurlionio muzikos bruožus ir Beethoven kūrybą.

Abu jaunieji menininkai tebėra studentai. Jina Varytė dainavimą studijuoja Philadelphiaje, o Antanas Smetona piano muziką New Yorke. Ir tai atsiminę, išsklausę jų koncertą, galime drąsiai tvirtinti, kad auga labai rimtos muzikinės mūsų jėgos, kurios, rūpestingai dirbdamos, gali daug laimėti.

Abiems menininkams, drauge ir akompaniatoriui R. Lebe, buvo įteikta gėlių bei dovanų. Rengėjų Korp. Neo Lituania vardu žodį tarė J. Gaška.

Po koncerto adv. J. Smetonos bute, menininkams pagerbti, buvo surengtos vaišės.

Jolantos Drasutytės ir šarūno Peckaus vestuvės

dalyvavo per 150 svečių. Prie gražių vaišių ir lietuviškų vestuvių dainų svečiai jaunuosius palydėjo į šeimyninį gyvenimą.

Abu jaunieji artimiausiu laiku išvyksta į Vokietiją studijuoti medicinos mokslus.

Baigė mokslus

Trys clevelandiečiai: Nijolė Bartuškaitė, E. Žilionis ir D. Staniškis baigė aukštųjų mokslus. N. Bartuškaitė Western Reserve universitete studijavo sociologiją, gi E. Žilionis sociologiją John Carroll universitete, o D. Staniškis tame pat universitete prekybos administraciją.

Visi baigusieji mokslus yra aktyvūs veikėjai lietuvių studentų organizacijose.

Balfo pirmininkų posėdis

Pereitą savaitę susirinko trijų skyr. pirmininkai ir Balfo dir. S. Laniauskas, posėdžiavo pas V. Amšęjų 55 Balfo skyr. pirmininką.

Aptarė pinigines rinkliavas ir ir kitus Balfo skyrių reikalus. Nutarė rinkliavą pradėti š. m. spalio mėn. 1 d. ir tęsti visą mėnesį.

Rinkliava pavesta tvarkyti K. Gaizčiui, 68 Balfo skyr. pirmininkui gyv. Clevelande, 953 Maud, telef. HE 1-8722.

Lituanus žurnalo vėjus

vyks per visą rugsėjo mėnesį. Jaunimas kreipėsi į daugelį lietuvių laiškais, prašydamas jų paramos. Aukos taip pat renkamos Dirvoje, Lietuvių Prekybos Namuose, šv. Jurgio bažnyčios salėje po pamaldų ir per aukų rinkėjų — Clevelando jaunimą bei jų bičiulius. Visi clevelandiečiai kviečiami nuosirdžiai padėti jaunimui vesti jų darbą — LITUANUS žurnalo leidimą.

Visi į ALTO gegužinę

Rugsėjo mėn. 14 d. (sekmadienį) Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius rengia draugišką iškilų-gegužinę gražioje "Gwinn Estate" sodyboje, 12518 Lake Shore Blvd., Bratenahl, kur šią vasarą puikiai pasirodė Čiurlionio ansamblis ir Grandinė su koncertu.

Bus pagaminta skanių užkandžių ir gaivinančių gėrimų; muzikos garsų lydimi atsilankę smagiai praleisite laiką gražioje gamtoje, pašoksime, pasiklausysite dainų ir kt.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti. Savo apsilankymu paremsite ALTA ir baigsite šios vasaros iškilų sezoną.

Pradžią 2 val. po pietų.

Irenos Andolytės ir Henriko Johansono

sutuoktuvės įvyksta šį šeštadienį — rugsėjo mėn. 13 d. 10 val. Naujosios parapijos bažnyčioje.

Abu jaunavedžiai yra aktyviai įsijungę į Čiurlionio ansamblį ir kitas lietuviškas organizacijas.

Lituanus garbės rėmėjais

tapo dr. ir ponis D. Degesiai ir dr. ir ponis J. Skriniskai.

Į LITUANUS RĖMĖJŲ eiles įsijungė dr. ir ponis Z. Sabataičiai, J. Karkliūs, O. Šikšnėnė, P. Balčiūnas ir P. Žilinskas.

Vajų savo aukomis parėmė šie LITUANUS AUKOTOJAI: I. Gatautis, E. Blumentalis, M. Rudaitienė, E. Petkevičius ir P. Klorius.

LITUANUS žurnalo rėmėjai yra skirstomi į: aukotojus — aukojusieji iki 5 dol.; rėmėjus — aukojusieji nuo 5 iki 20 dol.; garbės rėmėjus — aukojusieji nuo 20 iki 100 dol. ir garbės leidėjus — aukojusieji 100 dol. ar daugiau.

Lituanus vakarą

Clevelande rugsėjo 27 (šeštadienį) lietuvių salėje ruošia akademio jaunimo organizacijos — Liet. Studentų Sąjungos skyrius, Alumnų Klubas, Studentų Ateitininkų Draugovė, Studentų Skaučių Draugovė, Korporacija Neo-Lituania, Lietuvių Studentų Santara, Skautų Korporacija Vy-

MOSŲ SPECIALYBĖ

Vaistų siuntimas į užsienius. Mūsų sandėliai yra pilni, ir užsakymai greit išpildomi. Kainos visiems prieinamos.

MODERN DRUG
12429 St. Clair Ave.
MU 1-2342

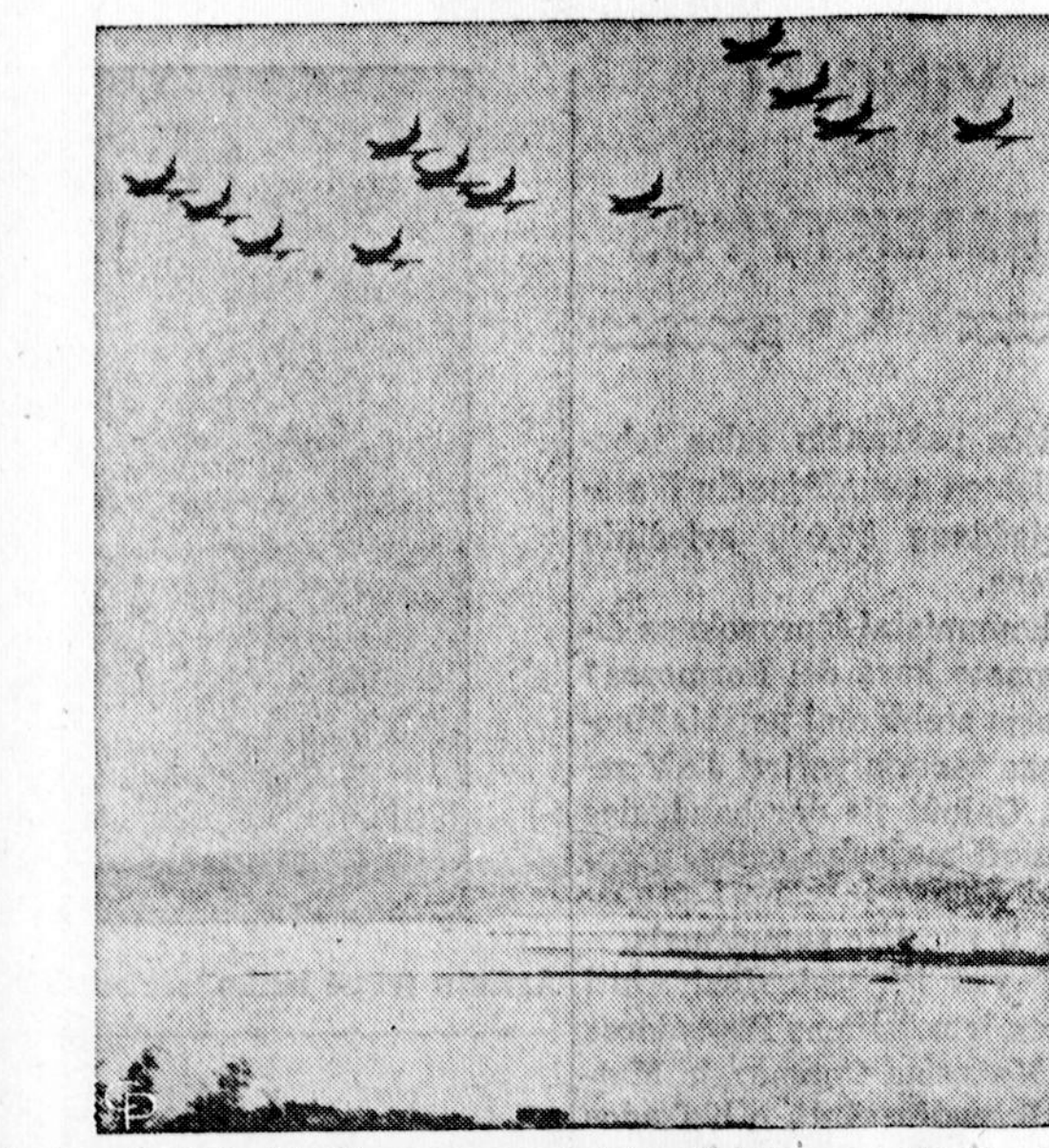
IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rašantai tampa sunaikinti ar sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS. dėl apkaupimo, ko visada reikalauja apdraudimo kompanijos pirm, negu išmok už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg
Telef.: MAin 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 28

Saukite Mr. NORBUTAS
406 Citizens Bldg.
Namu telefonas TU 6-1149

Nacionalistinės Kinijos sprausminiai naikintuvai patruliuoja virš komunistų apsaudomų Quemoy salų.

tis ir LITUANUS žurnalui Remti Komitetas.

Bilietus — po \$1.50, \$1.00 ir moksleiviams bei studentams po 75 centus galima gauti Dirvoje, Lietuvių Prekybos Namuose (6933 Superior Ave.), Spaudos Kioske ir pas platintojus.

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodama nuolaida.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.

Telefonas: GL 1-5875, butų — GA 1-7658.

Skaitydami KARI būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruoti Lietuvos karių atsiminimus iš vairių laikų.

Motinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

GRAŽI REZIDENCIJA!

Puiki vieta ant ežero kranto. Arti prie Naujos Parapijos. Angliško stiliaus, mūro statyba. 4 erdvūs miegamieji kambariai. Palkimas — galima pirkti lengvomis sąlygomis.

JONAS NASVYTIS
R. Call Realty Co.

421 East 290 Street IV 6-1600

Kviečiu jus įrodyti, ką jūs patys galite ... PASLĖPTAS GIRDEJIMO PRIETAISAS

kaip niekad su

Belton HEARING GLASSES

- Galite girdėti su ABIEJAM ausim.
- Jokio gūžio ausyje. Jokio žinūro.
- Jokio specialio prijungimo už ausies.
- Duoda high fidelity girdėjimą.
- Stipri hearing aid paslėpta akiniose.
- Beveik nematoma triūbele nuneša garso ausį.
- Niekio paslėpta plaukuose ar rūbuose.

Duodama KNYGA NEMOKAMAI supažindina su visais stebuklingais naujais patogumais geresniam girdėjimui ir to aparo paslėpimo, nelimanomo iki dabar, užkrite, pašaukite, ar rašykite žinądin.

Atsiųskite man nemokamai knygelę apie Beltone Hearing Glasses.

Pavardė: _____

Adresas: _____

Muzikos Jonas Švedas

persikėlė iš Chicago į Clevelandą ir žada čia nuolat apsigyventi. Jis čia buvo pakviestas dėstyti pianino klasę Cleveland Music Settlement mokykloje.

Muz. Švedas yra baigęs Chicago Muzikos Konservatoriją ir savo srityje reiškiasi jau nuo Vokietijos laikų.

J. P. MULL-MULIOLIS Seniausią lietuvišką namų pirkimo-pardavimo agentūrą Clevelande

6606 Superior
Šv. Jurgio parapijoje
2 šeimų 5-5, didelis sklypas, reikia remonto. \$11,500.
3 šeimų 3-3-4, \$11,600.
3 šeimų 6-4-3. Prašo \$14,900.
1 šeimos nedidelis — \$8,500.

Šv. Kazimiero parapijoje
Geras 6 kamb. namas. \$8,700.
Erdvūs 8 kamb., įmokėti — \$1,000.

Slovakų-kroatų rajone
4 šeimų 3-3-3-3, pajamos apie \$175 į mėn. Prašo \$12,500.

Bratenahl
Puikus mūrinis vienos šeimos 9 kamb. namas, pristatyti garažai, gražus sklypas. \$24,000.

East Cleveland
4 šeimų mūrinis po 6 erdvūs kamb. ir balkonai. Prašo \$35,000.
Bendradarbis
Algimantas Dailidė
UT 1-2345 HE 1-8516 (69)

EAST 118 ST. — \$13,300

3 miegamieji. Namas labai geram stovy. Naujas dujų furnasas. Variniai vandentiekio vamzdžiai. Naujas stogas. \$1,000 vertės kilimas.

Betty Hansen Realty
UL 1-6150

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius: apyrankes ir kitas brangenynes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai
677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarecas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINU TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas. greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami amžini automobilių.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

PRANEŠAMA ... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

PAULINA MOZURAITIS, Agentas
SK 1-2183

70 Chicago lietuvių operos dalyvių

atvyksta į Clevelandą su Fausto spektakliu. Daugumas nakvynės jau pasirūpino pas gimines, pažįstamus ar viešbutyje. Nakvynės reikalingos dar 30 operos narių:

Mažionytė Sofija, Vaclovas ir Margarita Momkai, Beinarasas Vytautas, Čelkis Petras, Vaitkevičius Vincas, Česunkas Jonas, Gutauskas Vytautas, Vytautas ir Virginija Kupcikevičiai, Mardosas Vincas, Petras Vacys, Stropus Vladas, Dudėnas Juozas, Kalvaitis Leonas, Mažeika Vaclovas, Mykolėnas Alfa, Antanavičius Antanas, Grina Antanas, Jokubauskas Eduardas, Mockaitis Jonas, Paškevičius Zenonas, Vaišvila Vladas, Pakalenka Benas, Linėvičius Antanas, Vytautas Virkau. Vaznelis Jonas.

Clevelandiečiai, kurie galėtų apnakvydinti ką nors iš Chicago svečių, prašomi skambinti Nijolėi Bartuškaitėi, tel. GL 1-6482. Chicagoiečiai atvyksta autobusu prieš Mazonie Auditorijos šeštadienį rugsėjo 13 d. apie 1 val. p. p. ir turės prieš spektaklį kelti valandų laiko.

D E M E S I O ! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiūnia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbai siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neišskias, siūlančias tarpininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siūnia su Inturisto įgaliojimais. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilnonių medžiagų, odų, skarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Adresas: 1313 Addison Rd.
Kampas Superior ir E. 71st St.
Tel.: UT 1-0896

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgiačio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savo namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderso 1-6344, Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS LEIDIMAS — PROTESTAS PRIEŠ LIKIMĄ

Padėkos žodis pirmąją kultūros premiją paskyrus Lietuvii Enciklopedijai

Juozo Kapočiaus leidžiamos Lietuvos Enciklopedijos redaktorių vardu nuoširdžiai tariau dėkui už enciklopedijos darbo atžymėjimą JAV LB Kultūros Fondo premija, skiriamą pirmą kartą. Dėkui premijos organizatoriui Kultūros Fondui. Dėkui premijos mecenatui Ohio Lietuvos Gydytojų Draugijai. Dėkui Jury Kovijos laimėjimu, su kuriuo nemisijai, enciklopedija išskyrusiai šio meto "reikšmingiausiu išėjimu lygintis kiti."

Buvo ir daugiau reikšmingų kultūrinių laimėjimų, kurie šį kartą negalėjo būti atžymėti tiesiai vienu premijai. Tačiau viliojai, kad Ohio gydytojų kilnus pavyzdys neliks be aidų ir ateityje. 1956 m. Chicagoj įvykęs kultūros kongresas apeliavo į mecenatines korporacijas nelikti šalies kovs už mūsų tautinę gyvybę. Ohio gydytojų atsiliepė į šį apeliavimą, savo pavyzdžiu apeliuodami ir į kitus. Iš tiesų, nebeturint savos valstybės globos, vėl salygos yra tokios, kad viską turime susikurti bei išlaikyti savo pačių rankomis ir savo pačių aukomis. Daug darbu laukia paramos: kol nebus tie darbai atlikti, tol ir pati Lietuvių Respublika neatsiliks šio paskirties. Daug darbu šauksis atžymėti. Ši kultūros premija yra pirmoji, bet tik pirmoji, ne paskutinioji. Juk gydytojų yra ne tik Ohio valstybėje. Juk, be to, toji, yra ir inžinierius, ir kunigas ir prekybininkas, ir kitų būsimų mecenatų. Iš anksto minties džiaugiuosi visais būsimais šios premijos laureatais.

Premija atžymėjame LE darbe redaktorių vaidinamą tik kuklų vaidmenį. Enciklopedijai leidžia J. Kapočius: jis yra enciklopedijos širdis, įžiebusi enciklopediją ir palaikanti jos gyvybę. Jo drąsi, bet reali fantazija sužėrė enciklopedijos mintimi, išievojė, kur šis sumanymas iš karto atrodė utopija. Leidėjo besąlyginis atsidėjimas savo užsiimimui yra ta paslaptis, kuri enciklopedijos mintį paverė tikrove. Utopija atrodė, kad galėtų šiam žygiui parama ateiti tiek prenumeratorių, kiek buvo būtinas minimumas enciklopedijai leisti. Pasirodė, kad drąsi mintis patraukė tuos, kurie tik darbu, ne žodžiais. Tie, kurie liko nuošaliai nuo enciklopedijos, daugelis, jau atsidūrė nuošaliai ir nuo visko, ir nuo pačios lietuviybės.

Galime džiaugtis, kad ištiesime leidėjo mums pavestą redaktorių uždavinį: normaliose sąlygose kauniškė enciklopedija per 15 metų priėjo ligi I raidės, o šiose sąlygose per 5 metus į esamą įsinerė į L raidę, peržengė pusiaukelę. Bet čia ne patys redaktoriai didžiuojamės, o tik dėkinčiai minime visus tuos šimtus bendradarbių, kurie su pasiaukojančiu uolumu dirba enciklopedijai tuo tempu, kuris vienintelis leidžia darbą ištesėti. Tik bendradarbių dėka LE normaliai eina tomas po tomo, ir eina nemokėnio lygio, kaip savo laikui Lietuvoje pradėtoji ir antrosios bolševikinės okupacijos nutrauktoji enciklopedija.

Suprasdami esą tik vienas organas LE organizme, redaktoriai šią premiją priimame su nuolankiu jausmu, dėkingi leidėjui J. Kapočiui, bendradarbiams ir prenumeratoriams, kuriuos visus

moraliai atstovaujame, atsiimdami šią enciklopediją skirtąją premiją. Tačiau drauge esame išdidūs tuo išdidumu, kuriuo yra pačiame šiose sąlygose enciklopedijos leidimo žygy. LE leidimas — protestas prieš likimą, ištikusį tautą ir mus. Likimas vėl mūsų kraštui nulėmė vergiją, o mus verčia emigrantais darytis. Bet mes nenorime emigruoti iš savo tautos, nepaisant to, kad likimas mus išsvaidė po viso pasaulio pasviečius.

Ne XVIII a. enciklopedistai ikvėpė J. Kapočiui enciklopedijos leidimo mintį. Ne apsišvietėsimi iš barbariškos samonės susitelkę enciklopedijos prenumeratoriai. (Nesutinku šiuo atveju su neseniai viename leidinyje reikštu samprotavimu). LE žygyje slėpi lietuviškoji valia likti savo tautoj ir jai ieškoti savo egzistencijos įprasminimo. Išleisdami savo kalbą enciklopediją, no visa pasauli išskleidėtiei lietuviai norime paliudyti mūsų tautos kultūrinį lygį ir drauge atlikti tai, ko nebegali mūsų pavergtieji broliai.

Laisvės metais visose srityse buvome pradėję lietuviškuosius žingsnius. Paverčiojio tėvynė vėl juos tramojo. Ne tik žmonės prievartojami. Prievartojami ir tiesa. Protestuodami prieš šią prievartą, norime savo enciklopedijai objektyviai sušildyti visa lietuviškąją būti, vitojo, yra ir inžinierius, ir kunigas ir prekybininkas, ir kitų būsimų mecenatų. Iš anksto minties džiaugiuosi visais būsimais šios premijos laureatais.

Okupantinė prievarta savo ideologijos vardu ne tik lietuviškąją būti falsifikuoja, ji prievartauja ir visa mastymą, ir pačias tokias visuotines savokas, kaip laisvė ir tiesa, taika ir teisingumas, žmoniškumas, ištikimybė ir t.t. ir t.t. Nepasitenkinant paprasta vergija, siekiama užnuodyti račia navergtųjų dvasią, iš pačių sielos gelmių juos pavergti. Bet kaip tik viso šio akivaizdoje LE igauna gilesnę orasme, negu šiaip enciklopedijai tenka.

LE yra liuanistinė enciklopedija ne viena savo dalimi, o pačia visuma, pačiu savo laisvu lietuviškuoju žvilgiu. Net ir tie dalykai, kurie betarpiškai neturi liuanistinės reikšmės, jos įgyja pačiu tuo, kad jie yra inte-

gruojami į lietuvių kalbą, kad visa žinija yra padaroma mūsų kalbos ir mūsų tautos turtu.

Laikome LE kultūrinės propagandos ginklu, liudijančiu mūsų tautos kultūrinį lygį ir jos teisę į laisvę. Laikome LE veiksmu ir mūsų kovoje už gyvos lietuviškos dvasios išlaikymą išėjimoje, mūsų vaikuose. Jaunajai kartai LE yra priemonė išlaikyti gilesniam ryšiui su tėvu tauta: pažinti ją ir jos kalbą save išreikšti. Niekas neturi teisės kalbėti apie lietuvių kalboje stokojimą savokų tai ar kitai sričiai. Mūsų kalba jau yra pakelta į kultūrinę kalbą, kuria galima viską išsakyti. LE betarpiškai tai liudija ir šia prasme iš tiesų yra epochinis įvykis, išliekamos vertės veiklas.

Tikime LE prasme ir tik todėl ištiesime tai, kas normaliai atrodo lyg utopija. Nelengvai ištiesime, didelėmis pastangomis, pavargdami, bet pasiryžę darbą ligi galo išvaryti. Dirbame sififikiškai: užrinde vieną tomą į kalno viršūnę — į spautuvę, vėl leidžiamės žemyn — darytis kartoteką (iš įvairiausių šaltinių, nes tenka ja darytis pirmą kartą), ieškoti bendradarbių, medžioti po sakinį nuotrupas žinių, kur nėra tiesioginių šaltinių ar kur jų negalime pasiekti ir t.t. Bet yra ir džiaugsmo — nuveikti kliūtis, sunkiai, bet vistiek nuveikti. Visu toks pat jausmas: ir leidėjo, ir bendradarbių, ir skaitytojų: vis vienas tomas baigtas, jau ateina kvietimas rašyti straipsnius naujam tomui, siūsti prenumeratorių naujam tomui.

Bet ar ne taip apskritai atliekamas darbas? Be aukštų žodžių, o praktiku, žodžiai — visko su jais yra: vieną kartą jie jaudina, antra — varo nuobodulį; vieną kartą jie broliškai telkia, antra — kursto vienus prieš kitus. Darbas gi visad ir savaime žmones jungia. Kur randama laiko ginčams, ten liudijama nederbant. Kur iš tiesų dirbama, ten nebelineka laiko ginčams, ten žodžius pakeičia praktikas.

Nėra kito kito, vienybė kaip per konkretų darbą: darbas visas priešpriešas sutelkia į našią kūrybą. Lygiai nėra kito kelio lietuviybei išlaikyti kaip jai dirbti. Niekas nėra brangaus, kas prakitau neaplaistoma. Niekas neišlaikys lietuviybės tame, kuris nebus su ja susietas pačiu darbu.

Su ypatingu džiaugsmu šią valandą prisimenu tuos jaunuosius LE bendradarbius, kurie šiaip iš dalies lietuviškojo dirvoje būtų likę "be darbo". Prisimenu dr. P. Rėklaitį, dr. K. Ostauską, A. Landsbergį, dr. V.

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Kinijos pakrančių salos tebeapšaudomos nemažėjančiu įkarščiu. Maždaug 50,000 sviedinių per dieną.

Ar komunistai išprovokuos didelio masto karą dėl Formozos? Kai kurie stebėtojai netiki. Mao-cetungas tenoris patirti JAV reakciją. Galbūt jis dar bandys užblokuoti mažąsias salas, o gal net kai kurias ir užimti propagandos ir prestižo sumetimais.

JAV yra įsipareigojusi ginti Formozą ir netolimas Pescadores salas. Mažąsias Quemoy ir Matsu ji tik padės ginti, o blokadose atveju stiegs nauja oro tiltas, padėdama pergabinti maistą ir kitus reikmenis apsuptiesiems.

Kinija nėra pajėgi pulti pačios JAV. Karo atveju Amerika turėtų pulti Rusiją, o ji tuo tarpu dar nesanti užtektinai pasiruošusi.

Perspektyvos: nervu karas, blokada, o gal net ir Korėjos tipo lokaliniai mušiai. Bet ne globalinis karas.

Jau ir Britanija tapo didžiuliu komunistinės neapvoktos propagandos taikiniu. Rasinės rianšės britų kraštu federacijoje kursto vietiniai komunistai ir Maskva. Britanijos ginčas su Islandija kursto Islandijos komunistai. Hongkongas yra Peipingo pranašandis taikinas.

Pelningai naivius propagandinos ir subversyvinės akcijos neįsivaizduojame. Londonas linas imotis bendrą frontą prieš komunistinę Kiniją. Londonas taip ir Washingtonas, padėdą atstovauti pažiūrą, jog Kinijos pakrančių salų nerasdymas pasiektas ne tik JAV bet ir britų interesais. Tai didelės posūkis Londono politikoje.

Vardj, V. Donielą, dr. K. Ceginską, V. Kavolį, dr. P. Rabikauską, R. Zukaitę, inž. P. Baltakį, dr. J. Norkaitį, B. V. Mačiuką, K. Kebli ir kt. baigusius mokslą jau išvykus iš Lietuvos.

Kultūra, jei nori gyva likti, negali pasilikti tik liaudiniame lygyje. Tas pats ir su lietuviška kultūra. Kiekvienam joje turi būti rasta vietos jo talentams išskleisti. Džiaugiuosi, kad, skiriant premiją enciklopedijai, buvo pasisakyta, jog lietuviybės kovoje intelektualai yra vertinami.

Vertinti intelektualus — tai vertinti tiesą ir tikėti senuoju pažadu: tiesa išlaisvins! Tiesa vedame savo laisvės kovą, ir todėl šį savo padėkos žodį už LE suteiktąją kultūros premiją, baigiu Himno žodžiais: ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!

PS: Šis žodis pasakytas Pasaulio Lietuvių Seimo iškilmingajame posėdy New Yorke 1958. VIII. 30 dr. J. Girmiaus LE redaktorių vardu (LE redaktorių, nesant vyr. redaktoriaus, atstovauja to tomo redaktorių, kurio tomas tuo metu spausdinamas).

Artistų trupė lanko nacionalistinės Kinijos karius Quemoy saloje.

Britų ginčas su Islandija JAV stengiasi surasti kompromisą. Islandijai siūloma apsiriboti 6 mylių pakrančių zona. Bet tai vistik būtų Islandijos komunistų laimėjimas: 6 mylios yra daugiau, negu anksčiau buvusios 4 britų laivyno dalinių pasiuntimas prieš Islandijos pakrančių patrulius sukėlė antibritiškas nuotaikas visame krašte ir islandiečius tampriau sujungė komunistų vadovaujamam frontui.

Islandijai remia ne tik komunistinis blokas, kuris superka didžiąją dalį Islandijos sugautos žuvis. Jai pritaria Skandinavijos kraštai ir Vak. Vokietija, kuri sako, kad britai turėtų Islandijai apmokėti už žvejybos teises. Pasaulyje simpatijos Islandijai didėja ir dėlto, kad ji yra maža ir beginklė, o Britanija — didelė jėga.

Pakrančių zonos pasaulyje nėra vienodos. Tradicinės 3 mylių zonos tebesilaiko Britanija ir JAV. Islandija prieš kelerius metus išpralėdė iki 4 mylių, dabar iki 12. Taip pat 12 mylių zona paskelbė ir Kinija. Meksika nori 9 mylių zonos, kad išsaugotų jūrų vėžiavų savieius žvejams. Peru ir Čilė yra paskelbusios 200 mylių zoną banginių ir tunos žvejams.

Zonų įvairiavime svarbiausia vaidmeni vaidina žvejybos teisės. Kai kuriose vietose ir naftos klauisimas. Naujai iškylanti problema yra apsiėmimas nuo priešų povandeninių laivų.

Rasiniai imigracijos suvaržymai Anglijoje sukėlė priešbaltuosius, o ypač prieš anglus nukreiptų nuotaikų bangą visoje britų kraštų federacijoje. Reikia atminti, kad iš 658 mil. gyventojų visoje federacijoje apie 575 mil. yra spalvotų.

Ghana jau pareiškė dėl to protestą. Indija visada buvo spalvotųjų pusėje. Tai ryškiai parodo faktas, kad Indija savo laikui norėjo pasmerkti rusų žiaurumus Vengrijoje, tačiau susilaikė dėl prancūzų veiksmų Afrikoje. Priežastis: vengrai balti, Alžiro gyventojai — spalvoti.

* SPAUDA *

Neseniai iš spaudos išėjo "L. S. T. Korp! Neo-Lituanian" — pirmas informacinio leidinio numeris. Leidinys yra 16 psl. gausiai iliustruotas, offsetu spausdintas.

Versdami naujo leidinio puslapius, jame randame trumpą Korp! Neo-Lituanian istoriją, jos kelią tremtyje, skyrių istorijas, trumpai ir vykusiai aprašytus skyrių jaunuosius kolegas, rimtus ir linksmus rašinius, ir kaip anksčiau minėta, gausybę iliustracijų.

Leidinys bus leidžiamas keturis kartus per metus. Jo tikslas, cituojant iš redakcijos žodžio, yra: "Išlaikyti po visą pasaulį, mes norime šio leidinio rėmuose vėl susirūti vieni su kitais, aiškintis ir diskutuoti idealoginiais bei veiklos klausimais, pasiūlyti gražiai plunksną valdančių korporantų-čių kūrybą".

Leidinį redaguoja Rima Kašubaitė, Stasys Mažulis ir Eglė

IR TAIP GYVENIME BŪNA

Vienas Londono laikraštis buvo paskelbęs pinigų sąvokos konkursą. Geriausių buvo pripažintas sekantis: "Pinigas yra tokia priemonė, už kurią galima viską nusipirkti, išskyrus džiaugsmą, ir galima apmokėti visas keliones, bet tik ne į dangų".

Tokio mieste moterys skundėsi policijai, jog vienas pardavėjas vaikščiodamas nuo durų iki durų grasino palikti gyvatę, jei šios atsisakys pirkti jo prekes.

Pietinėje Dakotoje gaisrininkai paskelbė šūkį: "Ateikite į mūsų rengiamą balių ir mes atvažiuosime į jūsų gaisrą!"

Missouri valstybėje vienas paštas keletą savačių siūlinėjo nemokamai seną seifą. Kai niekas nenorėjo imti, tada paskelbė varžytines ir pardavė už 66 dolerius.

Illinois valstybėje viena namų statymo įmonė, perkant iš jos namą, duoda 1,000 dolerių sąskaitą banke.

Honolulu miesto savivaldybė pasiūlė miesto gatves pavadinti visų tų senatorių vardais, kurie balsavo už Havajų priėmimą į JAV.

Kinijos komunistinė vyriausybė nusiskundžia, jog nelegaliai įvežama tokios kapitalistinės prašmatnybės: karoliai, auskarai, lūpų pieštukai, moterų apatinė apranga, laikrodžiai, batai, šiaudinės skrybelės, sacharinas ir vaikų žindukai.

MARGUTIS

vra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill. MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.

PONIAI A. MATUSEVIČIENEI,

jus dukteriai ONUTEI ir sūnui STEPUI,

jų vyrui ir tėvui mirus, giliausią užuojautą reiškia buvę Biberacho kolonijoj:

A. Blysiene-Končiūtė
J. ir Gr. Budriai
O. ir V. Čepukaičiai
S. M. ir J. Dundurai
O. Kilikevičienė
O. E. ir A. Končiai

R. ir Z. Krebs
R. ir St. Lazdiniai
V. Salmonaitienė
O. ir M. Vinclovai
Ir. ir V. Vinclovai
A. Žilinskas

Gilaus liūdesio valandoje,

KLEMENSUI MATUSEVIČIUI mirus,

O. MATUSEVIČIENĘ, S. MATUSEVIČIŲ ir O. ir V. ROCEVIČIUS nuoširdžiai užjauciame.

Krygerių šeima

Inž. STEPUI MATUL-MATUSEVIČIUI,

jo tėveliui mirus,

reiškiame gilią užuojautą

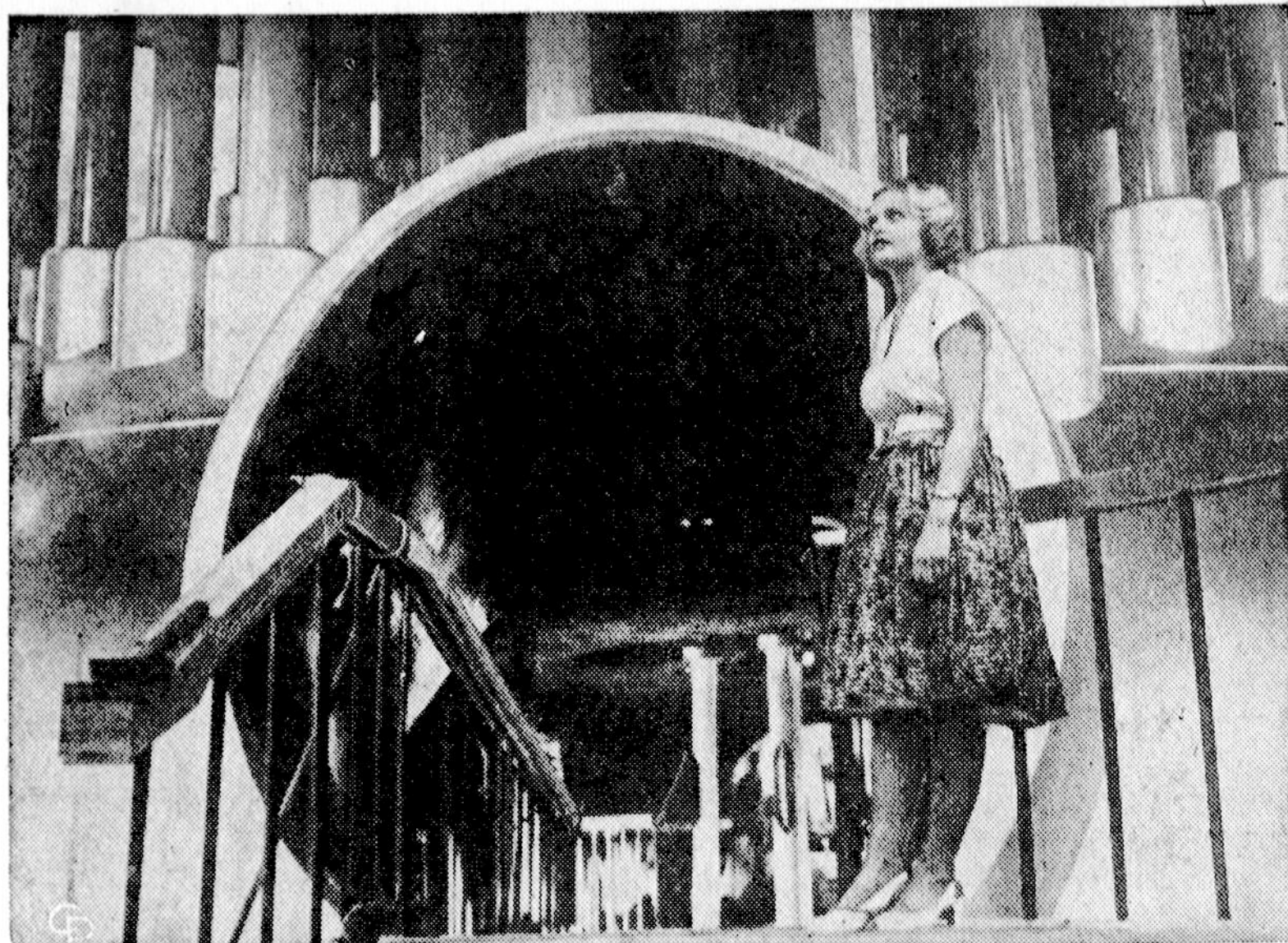
PLIAS
Clevelando skyrius

Mūsų brangiam draugui

STEPONUI MATUL,

jojo tėveliui mirus, siunčiame nuoširdžiausią užuojautą

Daina ir Mikas Eimantai

Ženevoje atidarytoje "atomas taikai" parodoje rodomas atominės energijos stoties reaktorius modelis.